

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma

Anni Juvonen
Anni Rask

LAPSIPERHETAPAHTUMA MONIKULTTUURISEN KOHTAAMI-
SEN MAHDOLLISTAJANA

Opinnäytetyö
Marraskuu 2014

OPINNÄYTETYÖ
Marraskuu 2014
Sosiaalialan koulutusohjelma

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
(013) 260 600

Tekijät
Anni Juvonen, Anni Rask

Nimeke
Lapsiperhetapahtuma monikulttuurisen kohtaamisen mahdollistajana

Toimeksiantaja
Joensuun kaupungin päivähoito

Tiivistelmä

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää monikulttuurinen lapsiperhetapahtuma, joka on teoreettisesti perusteltu ja helposti toistettavissa. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Joensuun kaupungin päivähoito, jonka vuonna 2013 perustama asiantuntijoista sekä monikulttuuristen yhdistysten jäsenistä koostuva työryhmä on havainnut tarpeen monikulttuuriselle toiminnalle Joensuussa.

Opinnäytetyön teoriapohja rakentuu varhaiskasvatuksen, ennaltaehkäisevän perheytyön, monikulttuurisuuskasvatuksen sekä kohtaamisen käsitteiden ympärille. Aihe on ajankohtainen, sillä monikulttuurisuus on nykyään arkipäivää myös lasten elämässä.

Opinnäytetyön tuotos on lapsiperheille suunnattu toiminnallinen tapahtuma, jonka suunnitteluun ja toteutukseen osallistettiin lasten vanhempia. Tapahtuman tavoitteena oli vahvistaa samalla asuinalueella asuvien lapsiperheiden keskinäistä kohtaamista. Tapahtuma onnistui tavoittamaan Rantakylän alueen lapsiperheitä ja osallistujien palaute tapahtumasta oli positiivista. Palautteissa tuli ilmi myös toive vastaavien tapahtumien järjestämiselle tulevaisuudessa. Lisäksi toivottiin vauvaikäisille suunnattua toimintaa.

Tulevaisuudessa aiheesta voidaan tehdä jatkotutkimuksia työstämällä opas lapsiperhetapahtuman järjestämisestä tai haastattelemalla vanhempia kohtaamisen ja osallisuuden merkityksestä tapahtuman järjestämisessä. Lisäksi tämän tapahtuman toivotaan olevan alku monikulttuuristen lapsiperhetapahtumien perinteelle.

Kieli
suomi

Sivuja 54
Liitteet 7
Liitesivumäärä 8

Asiasanat
varhaiskasvatus, monikulttuurisuus, tapahtuman järjestäminen

THESIS
November 2014
Degree Programme in Social Services
Tikkarinne 9
FI 80200 JOENSUU
FINLAND
+358 13 260 600

Authors
Anni Juvonen, Anni Rask

Title
A Family Event as the Enabler of a Multicultural Encounter

Commissioned by
Joensuu City Daycare

Abstract

The purpose of this functional thesis is to develop a multicultural family event that is theoretically argued and easy to repeat. The thesis was commissioned by Joensuu City Daycare. A team, consisting of daycare specialists and members of multicultural associations, was founded in 2013. It detected the need for multicultural activities in Joensuu, especially for the families living in the Rantakylä area.

The theory base of this thesis includes early childhood education, preventative family work, multicultural education and encounters. Multiculturalism is a part of children's everyday life now, and therefore the topic of this thesis is very current. However, multiculturalism has not necessarily been accepted as a natural part of life, and bullying, as well as prejudice, also appear in children's everyday life.

The product of this thesis is an event for families with children. The parents were involved in the planning and execution of the event. The goal of the event was to enable and improve the meeting of families living in the same residential area. The event achieved its goal of reaching families, and the feedback from the participants was positive. In the feedback, the participants wished for similar events to be organized in the future.

Producing a guidebook for organizing a family event could be an idea for further development. It would also be interesting to interview parents about the importance of encounters and participation in relation to organizing an event. It would also be desirable that this event would launch the tradition of multicultural family events.

Language
Finnish

Pages 54
Appendices 7
Pages of Appendices 8

Keywords
early childhood education, multiculturalism, organizing an event

Sisältö

Tiivistelmä

Abstract

1	Johdanto	5
2	Varhaiskasvatus	7
2.1	Varhaiskasvatuksen määritelmä	7
2.2	Monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa	8
2.3	Monikulttuurisuuskasvatus	9
3	Ennaltaehkäisevä perhetyö	12
4	Osallisuus kohtaamisen tukena	13
4.1	Kohtaaminen	14
4.2	Osallisuus	15
5	Kulttuuri	16
5.1	Kulttuuri-identiteetti	17
5.2	Lastenkulttuuri	19
6	Aiemmat opinnäytetyöt ja tutkimukset	19
7	Opinnäytetyön lähtökohdat	21
7.1	Opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus	21
7.2	Työryhmä ja yhteistyökumppanit	21
7.3	Monikulttuurisen tapahtuman tarve	22
7.4	Toiminnallinen opinnäytetyö	24
7.5	Käytetyt menetelmät	25
7.5.1	Tiedonhankinnan menetelmät	25
7.5.2	Projektinhallinnan menetelmät	26
7.5.3	Osallistamisen menetelmät	27
8	Opinnäytetyöprosessi	28
8.1	Ideointi ja tavoitteiden asettelu	28
8.2	Suunnittelu	29
8.3	Tapahtuman toteutus	34
8.4	Arviointi ja päättäminen	36
9	Tulokset	38
10	Pohdinta	40
10.1	Tavoitteiden täytyminen	40
10.2	Tuotoksen merkitys	44
10.3	Luotettavuus ja eettisyys	46
10.4	Ammatillinen kasvu	49
10.5	Jatkotutkimusideoita	50
	Lähteet	52

Liitteet

Liite 1	Toimeksiantosopimus
Liite 2	Kyselylomake työryhmälle
Liite 3	Opinnäytetyöprosessi
Liite 4	Esite perheiden löytämiseen
Liite 5	Julisteet tapahtumasta
Liite 6	Kartta
Liite 7	Palautekysely vanhemmille

1 Johdanto

”Jokainen ihminen on kohtaamisen arvoinen” (Pollari & Koppinen 2011, 9).

Toiminnallinen opinnäytetyömme käsittelee toimeksiantajamme kautta esille tulleita tarvetta järjestää monikulttuurinen tapahtuma lapsiperheille. Joensuussa Rantakylän asuinalueella olevan päiväkodin pihapiirissä 1. syyskuuta järjestetty tapahtuma on opinnäytetyömme tuotos. Näin ollen pääpaino opinnäytetyöprosessissamme on tapahtuman järjestämisessä. Tapahtuma oli nimeltään Lastenkulttuurit kohtaavat ja se kuvasi hyvin tapahtuman sisältöä, sillä onnistuimme luomaan tapahtumaan lapsille mieleisiä toimintapisteitä lastenkulttuureihin liittyen. Suoritamme molemmat varhaiskasvatuksen opintoja, joten opinnäytetyömme liittyy varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksen lisäksi yhdeksi näkökulmaksi opinnäytetyöhömmme halusimme monikulttuurisuuden, joka kiinnostaa meitä molempia opintojen aikana suorittamiemme harjoittelujen kautta. Halusimme opinnäytetyömme aiheen olevan ajankohtainen ja hyödyllinen sekä meille että toimeksiantajalle.

Monikulttuurisuus näkyy yhä enemmän myös lasten elämässä esimerkiksi median ja päiväkotiryhmien kansainvälistymisen kautta (Eerola-Pennanen 2011, 233). Tapa, jolla mediassa, erityisesti televisio-ohjelmissa ja elokuvissa, käsitellään monikulttuurisuutta vaikuttaa lapsen käsitykseen maahanmuuttajataustaisista ihmisistä. Lapsen elämässä olevien aikuisten mielipiteet aiheesta vaikuttavat kuitenkin lapsen käsitykseen suvaitsevaisuudesta ja erilaisuudesta mediaa enemmän. Tuomalla lapsen arkeen ja elämään positiivisia kokemuksia monikulttuurisuudesta mahdollistetaan hänen myönteinen asennoitumisensa monikulttuurisuutta kohtaan.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää monikulttuurinen lapsiperhetapahtuma, joka on teoreettisesti perusteltu ja helposti toistettavissa. Tarkoituksena on myös nostaa esille lapsiperheille suunnattujen yhteisöllisten tapahtumien tarpeel-

lisuutta. Opinnäytetyömme liittyy suurelta osin tapahtuman järjestämisen eri vaiheisiin, eli siihen kuinka onnistunut tapahtuma voidaan järjestää. Suunnitteluvaiheessa pyrimme osallistamaan lapsiperheitä sekä yhteistyökumppaneita tapahtuman sisällön suunnitteluun ja toteutukseen. Tapahtumassa halusimme korostaa mukavaa ilmapiiriä sekä ihmisten välistä kanssakäymistä.

Toimeksiantajanamme on Joensuun kaupungin päivähoito. Opinnäytetyömme tuotoksena syntyneen tapahtuman järjestämisestä on ollut tukemassa työryhmä, johon kuuluu Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen asiantuntijoita sekä Joensuun seudun monikulttuurisuusyhdistyksen ja Monikielisten perheiden yhdistyksen jäseniä. Työryhmä oli havainnut tarpeen tapahtumalle jo aikaisemmin, joten rajasimme opinnäytetyössämme tarpeen kartoituksen tähän työryhmään, johon kuuluu yhteensä kymmenen henkilöä. Yhteistyön tavoitteena oli vastata heidän näkemään tarpeeseen järjestämällä tapahtuma, jonka merkityksellisyys on perusteltu tarpeen kartoituksella ja teorian tiedolla. Lisäksi tarkoituksena oli pohtia, kuinka toiminnan saisi jatkumaan ja laajentumaan pysyväksi toiminnaksi mahdollisesti myös muille Joensuun asuinalueille.

Raporttimme teoreettisessa osuudessa käsittelemme varhaiskasvatusta monikulttuurisesta näkökulmasta, perhetyötä, osallistamista sekä kohtaamista. Lisäksi määrittelemme kulttuuri-identiteetin ja lastenkulttuurin käsitteitä. Sen jälkeen esittelemme opinnäytetyömme aiheeseen liittyviä olennaisia opinnäytetöitä. Opinnäytetyömme prosessin kuvauksessa kerromme opinnäytetyömme työstämisen eri vaiheista. Pohdintaosuudessa kerromme tavoitteiden täyttymisestä, opinnäytetyömme tuotoksen merkityksestä sekä luotettavuudesta ja eettisyydestä. Näiden lisäksi tarkastelemme ammatillista kasvuamme ja joitakin kehittämisideoita jatkoa ajatellen.

2 Varhaiskasvatus

2.1 Varhaiskasvatuksen määritelmä

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan pääasiassa alle kouluikäisten kasvatuksellista vuorovaikutusta. Se luo perustan lapsen myöhemmälle kasvatukselle ja koulutukselle. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä sekä oppimista ja se muodostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta. Varhaiskasvatuksessa kasvattajien tehtävänä on suunnitella toimintaa ja rakentaa ympäristö, jossa näkyvät lapselle ominaisimmat tavat toimia eli leikkiminen, liikkuminen ja tutkiminen. (Kasvun kumppanit 2014a.)

Jokaisella kunnalla on velvollisuus järjestää varhaiskasvatuspalveluja, joista olennaisimpia ovat päiväkotihoito, perhepäivähoito sekä avoin toiminta. Myös esiopetus, päivähoidon perhetyö ja ilt- ja aamupäiväkerhot ovat osa varhaiskasvatuspalveluita ja kaikki nämä palvelut luovat jatkumon varhaislapsuudesta kouluikään. Kunnat, yksityiset palveluntuottajat, järjestöt ja seurakunnat ovat varhaiskasvatuspalveluita tuottavia tahoja. (Stakes 2005, 11.) Opinnäytetyömme prosessissa ovat mukana Joensuun kaupungin päivähoidon henkilöstöä, järjestöjä sekä Rantakylän seurakunta, jotka kaikki tuottavat tai tukevat varhaiskasvatuspalveluita.

Varhaiskasvatus perustuu kolmeen keskeiseen kasvatuspäämäärään. Ensimmäinen kasvatuspäämäärä on henkilökohtaisen hyvinvoinnin edistäminen, jossa olennaista on kunnioittaa jokaisen lapsen yksilöllisyyttä. Sillä luodaan perusta lapsen toimintaan ja kehittymiseen omanlaisenaan persoonana. Toinen päämäärä vahvistaa toiset huomioon ottavia toimintatapoja. Tällä tarkoitetaan sitä, että lapset oppivat huomioimaan ja välittämään toisista. Lapselle kehittyy positiivinen suhtautuminen itseensä, muihin ihmisiin sekä erilaisiin kulttuureihin, mikä luo edellytyksiä muodostaa yhteinen maailma. Kolmantena kasvatuspäämääränä on lisätä itsenäisyyttä asteittain. Tämä tarkoittaa lapsen kykenemistä huo-

lehtimaan itsestään ja läheisistään sekä tekemään päätöksiä kehitystasonsa mukaisesti. (Stakes 2005, 13.) Näistä varhaiskasvatuksen päämääristä erityisesti toinen päämäärä oli pohjana toteuttamallemme tapahtumalle.

2.2 Monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksessa monikulttuurisen kasvatuksen tarkoituksena on lapsen sosiaalisten suhteiden ja suomalaiseen kulttuuriin tutustumisen tukeminen sekä suomen kielen opettaminen. Sen lisäksi, että lapsi kasvaa suomalaisen yhteiskunnan jäseneksi, hänen omaan kulttuuripiiriinsä kasvamista täytyy myös tukea. Vaikka perheillä on ensisijainen vastuu lapsen kulttuurin säilyttämisestä, täytyy varhaiskasvattajien olla kiinnostuneita lapsen kulttuurista, sen arvostamisesta sekä näkymisestä arjessa. Pohja lapsen monikulttuuriselle identiteetille muotoutuu varhaiskasvatuksen ja perheen yhteistyössä. (Kivijärvi 2011, 247–248.) Varhaiskasvattajien on tiedostettava, etteivät perheet ole samanlaisia, eikä etnisellä tai uskonnollisella taustalla voida selittää kaikkea. Esimerkiksi sosiaalisilla verkostoilla ja elämäntilanteella voi olla vaikutusta vanhemmuuteen tai lasten kehitykseen. (Kuittinen & Isosävi 2013, 92.)

Yksi suomalaisen varhaiskasvatuksen lähtökohta on YK:n lapsen oikeuksien sopimus ja sen periaatteet. Sopimuksessa lapsen oikeudet ovat määritelty koskemaan kaikkia lapsia rotuun, ihonväriin, sukupuoleen, kieleen tai muihin seikkoihin katsomatta. Tämä vaatimus lasten tasa-arvoisesta kohtelusta ja syrjinnän kieltämisestä on yksi sopimuksen kantavista periaatteista lapsen edun, lapsen oikeuden elämään ja lapsen mielipiteen huomioimisen rinnalla. (Eerola-Pennanen 2011, 233.) Tasa-arvoa pidetään tärkeänä myös Joensuun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa, jossa se on määritelty yhdeksi varhaiskasvatusta ohjaavaksi arvoksi (Joensuun kaupungin varhaiskasvatus- ja koulutustoimi 2012, 6). Vaikka tapahtuma ei suoranaisesti ole varhaiskasvatussuunnitelman alaista toimintaa, ohjaavat varhaiskasvatussuunnitelmassa määritellyt arvot tapahtuman tavoitteita.

Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksen mukaan varhaiskasvatuksen monikulttuurisuustyössä haasteena ovat arjen työtä tukevien rakenteiden puuttuminen. Tämä voi usein johtaa näkemykseen, jonka mukaan monikulttuurisuuskasvatus kuuluu vain maahanmuuttajataustaisille lapsille ja sen voi toteuttaa varsinaisten kasvattajien sijaan muu henkilöstö. Jokaisen kasvattajan vastuu toimia päiväkodissa monikulttuurisuuskasvattajana lisääntyy maahanmuuttajataustaisten lasten määrän lisääntyessä päiväkodin arjessa. Samalla lisääntyy vaatimus kasvattajien monikulttuurisuusosaamisesta. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2007, 28.)

Joensuun kaupungin varhaiskasvatus- ja koulutustoimen varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteena on kehittää varhaiskasvatuspalveluita kokonaisuutena kaikille Joensuun kaupungin alueella asuville lapsiperheille. Suunnitelma ohjaa varhaiskasvatuksen sisällöllistä kehittämistä sekä luo lähtökohtia laadun kehittämiseen tarkentamalla toiminnan järjestämisen perusteita. Varhaiskasvatussuunnitelmassa maahanmuuttajataustaisten lasten tukemisen erityisenä tavoitteena on tasapainoinen kehittyminen ja yhteiskuntaan integroituminen. Lapsen eheän identiteetin rakentuminen ja oman kulttuurin tunteminen edellyttää varhaiskasvatukselta kulttuurin ymmärrystä toiminnan toteutumisessa. Suunnitelmassa mainitaan yhtenä varhaiskasvatuksen haasteena eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lapsiperheiden tarpeisiin vastaaminen. Esimerkiksi venäjää äidinkielenään puhuvia lapsia on varhaiskasvatuksen piirissä paljon Joensuun itäisen sijainnin vuoksi. (Joensuun kaupungin varhaiskasvatus- ja koulutustoimi 2012, 3, 22.)

2.3 Monikulttuurisuuskasvatus

Monikulttuurisuus koskee nykyään myös lasten maailmaa. Päiväkodeissa on yhä enemmän maahanmuuttajataustaisia lapsia. Lisäksi etenkin media on muuttanut lasten elämää globaalimmaksi. (Eerola-Pennanen 2011, 233.) Monikulttuurisuuskasvatukseen erikoistuneen amerikkalaisen professorin J. A. Banksin mukaan monikulttuurisuuskasvatuksen tärkeimmäksi tehtäväksi ajatellaankin koulutuksen uudistaminen. Uudistuksen tavoitteena on, että kaikki oppilaat omaksuvat ne tiedot, asenteet ja taidot, joita he tarvitsevat toimiakseen etnisesti ja rodullisesti monimuotoisessa maassa ja maailmassa. Monikulttuurisuuskasvatus voidaan

mieltää esimerkiksi etnisen sisällön ottamisena mukaan opetussuunnitelmaan, yrityksenä vähentää ennakkoluuloja, etnisten juhlien ja tapahtumien juhlistamisena tai oikeudenmukaisuuspedagogiikkana. (Banks 2006, 133.) Banksin ajattelua voidaan soveltaa myös varhaiskasvatukseen, sillä monikulttuurisuuskasvatuksen tulisi alkaa mahdollisimman varhain. Pienten lasten aito kiinnostus ja ennakkoluulottomuus toisia ihmisiä kohtaan ovat hyviä lähtökohtia monikulttuuriselle tapahtumalle. Tällaisessa tapahtumassa voidaan aidon kohtaamisen avulla vaikuttaa ennaltaehkäisevästi negatiivisten ennakkoluulojen syntymiseen.

Päivähoidossa työskentelevillä varhaiskasvattajilla saattaa olla käsitys, ettei monikulttuurisuuskasvatukselle ole tarvetta. Monikulttuurisuuteen liittyviä kasvatustoimenpiteitä kohdennetaan usein tiedostamatta maahanmuuttajataustaisiin lapsiin ja heidän integroitumiseensa. Lisäksi voidaan ajatella, että monikulttuurisuuskasvatukselle on tarvetta vain tilanteissa, joissa kulttuuriryhmien välillä on ongelmia. Monikulttuurisuuskasvatus kuuluu kuitenkin kaikille lapsille ja sen tulisi olla mukana kaikessa toiminnassa. Jos valtakulttuurin lapsille opetetaan ainoastaan omaan kulttuuriin kuuluvia asioita, he jäävät paitsi monista kulttuurisista elämyksistä. (Halme & Vataja 2011, 43–44.)

Halmeen ja Vatajan mukaan monikulttuurisuuskasvatuksella on kaksi päätavoitetta: edistää paremman itseyymmärryksen saavuttamista sekä antaa kulttuurisia, etnisiä sekä kielellisiä kokemuksia. Etenkin rasmin, diskriminaation, ennakkoluulojen ja stereotyyppien poistaminen on tärkeää. Kun päivittäin käsitellään ystävyyttä ja kiusaamista, käsitellään samalla myös yhdenvertaisuutta ja suvaitsevaisuutta. Myös erilaisuuden käsitteleminen on mahdollista monikulttuurisuuskasvatuksen kautta. (Halme & Vataja 2011, 43–44.) Tasa-arvoinen vuorovaikutus eri taustoista tulevien ihmisten välillä on monikulttuurisen kasvatuksen pohja. Se edellyttää kuitenkin tiettyjä periaatteita ja arvostuksia, kuten suvaitsevaisuutta. (Puolimatka 2005, 79.) Tapahtuman järjestämisellä halutaan antaa mahdollisuus tasa-arvoiseen vuorovaikutukseen. Lisäksi kulttuuristen ja etnisten kokemusten saaminen avartaa jokaisen maailmankuvaa.

Oman kulttuurinsa juhlissa maahanmuuttajataustaiset lapset ovat osaajia ja muut lapset voivat saada elämyksiä ja oppimiskokemuksia tällaisista tilaisuuksista.

Juhlien sisältönä voi olla esimerkiksi musiikkia, tanssia, ruokaa ja taidetta. (Halme & Vataja 2011, 47.) Erilaisiin kulttuureihin liittyvien asioiden, kuten leikkien, laulujen ja ruokailutapojen jakaminen päiväkodissa kertoo työntekijöiden eri kulttuurien arvostuksesta. Niiden jakaminen päiväkodin ja perheiden välillä rakentaa myös lapsen omaa maailmankuvaa turvallisesti. (Kalliala & Ruokonen 2009, 68.) Näin lapset voivat kokea heidän kulttuuriaan arvostettavan ja jakavansa sitä ystäviensä kanssa monikulttuurisuuskasvatuksen avulla. Nämä kokemukset voivat vahvistaa itsetuntoa ja lisätä ylpeyttä omasta kulttuurista. Samanaikaisesti voidaan myös rakentaa siltaa kulttuurien välille. (Halme & Vataja 2011, 47.) Kulttuurien välisestä kanssakäymisestä hyötyvät molemmat osapuolet, sillä kaikilla vuorovaikutukseen osallistuvilla on mahdollisuus antaa ja oppia. Oppimista voi tapahtua hyvin arkisissa asioissa.

Monikulttuurisuuskasvatuksen rinnalla käytetään myös käsitettä kansainvälisyyskasvatus. Opetusministeriön mukaan kansainvälisyyskasvatuksen tavoitteena on muun muassa tukea kansainvälistä ja kansallista kanssakäymistä ja kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä ohjata ihmistä maailmanlaajuiseen yhteisölliseen vastuuseen. Kansainvälisyyskasvatus ajatellaan prosessiksi, jonka avulla voidaan paremmin ymmärtää ja kunnioittaa erilaisuutta. Sen osa-alueita ovat esimerkiksi tasa-arvokasvatus, ihmisoikeuskasvatus sekä rauhankasvatus. (Opetusministeriö 2007, 13.) Varhaiskasvatuksessa kansainvälisyyskasvatus nähdään eräänä toiminnan sisältöalueista. Kansainvälisyyskasvatuksen sisältöjä ovat päivähoitossa suvaitsevaisuus, yhteisvastuullisuus sekä erilaisuuden ja yksilöllisyyden kunnioittaminen. Usein kansainvälisyyskasvatuksen ajatellaankin kohdistuvan ainoastaan lapsiin ja nuoriin. Kuitenkin myös aikuiset ovat tärkeä kohderyhmä asennevaikuttamisessa, sillä aikuisten elämässä vallitsevat arvot ja asenteet heijastuvat heidän lapsissaan. (Myllymäki 2004, 22, 54–55.)

3 Ennaltaehkäisevä perhetyö

Ajattelemme tapahtuman järjestämisen olevan myös osa ennaltaehkäisevää perhetyötä, sillä esimerkiksi Uusimäen (2005, 17) mukaan perhetyön olennaisia toiminta-ajatuksia ovat muun muassa varhainen tuki ja ennaltaehkäisy. Käsitteenä perhetyö on monisäikeinen, ja sitä voidaan käyttää monissa eri merkityksissä. Sitä voidaan kuvata esimerkiksi toimintaympäristön mukaan, kuten sosiaalitoimien perhetyöksi, neuvoloiden ja päiväkotien perhetyöksi tai kolmannen sektorin perhetyöksi. (Rönkkö & Rytönen 2010, 27.) Opinnäytetyömme prosessi liittyy toimeksiantajan kautta osittain päiväkotien perhetyöhön, mutta myös kolmannen sektorin perhetyöhön.

Uusimäen (2005, 36) mukaan perhetyö on omalta osaltaan mukana kaikessa perheiden kanssa tehtävässä työssä. Perhetyötä voivat tehdä ammattilaisten lisäksi muun muassa vapaaehtoiset; oleellisinta on työn perustelu lapsen edulla (Nätkin & Vuori 2007, 7–9). Perheiden elämästä esille tulleet tarpeet ovat perhetyön peruslähtökohta. Nämä tarpeet voivat liittyä esimerkiksi vanhemmuuden tukemiseen tai perheen hyvinvoinnin lisäämiseen. Perhetyön muotoja ovat ehkäisevä perhetyö, kriisiperhetyö sekä korjaava perhetyö. Ehkäisevällä perhetyöllä pyritään ensisijaisesti ylläpitämään ja lisäämään ihmisten hyvinvointia. (Rönkkö & Rytönen 2010, 27, 32–33.) Perhetyön yleisenä tavoitteena on myös vaikuttaa lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen sekä syrjäytymisen ehkäisyyn (Uusimäki 2005, 19).

Jokainen perhe on jollain tavoin monikulttuurinen. Perheen vanhemmat tuovat omasta lapsuudestaan joko tiedostamattaan tai tietoisesti toimintamalleja tai niiden osia muodostamaansa perheeseen. Perhetyön avulla voidaan monin eri tavoin edistää vanhempia kasvattamaan lapsia esimerkiksi erilaisuuden hyväksymiseen. Perhetyö on hyvä väline kulttuurien kohtaamiseen, koska sillä on paljon eri toimintamuotoja. Kulttuurien kohtaamisessa kaikki osapuolet voivat oppia toisiltaan ja löytää siten myös uusia toimintatapoja. Yhtenä perhetyön keskeisenä haasteena pidetään sensitiivisten kulttuurikysymysten puheeksi ottamista. (Rönkkö & Rytönen 2010, 150, 153–155.)

Ehkäisevän perhetyön työmuodot voidaan jakaa kolmeen eri vaiheeseen. Ensimmäisenä tuetaan perheitä saamaan arki sujuvammaksi antamalla neuvontaa ja opastusta sekä käyttämällä erilaisia tukimuotoja. Samaan aikaan pyritään tunnistamaan todennäköisesti aluilla olevat ongelmat. Toisessa vaiheessa perhettä tuetaan ilmenneiden haasteiden selvittämisessä sekä luodaan heidän kanssaan toimintatapoja, jotka auttavat perhettä toimimaan ja selvittämään haittoja. Kolmannessa vaiheessa ehkäistään jo olemassa olevia haasteita aiheuttamasta uusia ongelmia. (Rönkkö & Rytkönen 2010, 32.) Opinnäytetyömme tuotos tukee pääasiassa ensimmäistä vaihetta. Lapsiperheille järjestetty tapahtuma voi auttaa saamaan arkea sujuvammaksi muun muassa vertaistuellla, jota muut vanhemmat voivat antaa tapahtumassa.

Varhaiskasvatuksen perhetyössä perusajatuksena on tukea vanhempia arjessa, lasten kasvatuksessa sekä vanhemmuudessa huomioiden perheen omat voimavarat. Varhaiskasvatuksen kentällä perhetyö tarjoaa matalan kynnyksen tukea ennaltaehkäisevästi. Työ voi olla muodoltaan ohjausta ja neuvontaa sekä yhdessä tekemistä. Varhaiskasvatuksen perhetyön asiakkuuteen ei vaadita lähetettä tai lastensuojelun asiakkuutta. Perhetyö on varhaiskasvatuksen kentällä verrattain uusi työmuoto, joten perheet eivät välttämättä ole tietoisia palvelusta. (Jaakkola 2012, 23.)

4 Osallisuus kohtaamisen tukena

Opinnäytetyössä pyrittiin vahvistamaan ihmisten keskinäistä kanssakäymistä osallistamisen avulla. Osallistamalla lapsiperheitä tapahtuman suunnitteluun mahdollistettiin vanhempien kohtaamista. Tässä luvussa tarkastelemme kohtaamisen ja osallisuuden käsitteitä.

4.1 Kohtaaminen

Kohtaaminen tarkoittaa asettumista toisen ihmisen kanssa kasvokkain ja halua ihmisyyden ilojen ja kipujen jakamiseen. Kohtaaminen on usein hyvin luonnollista ja arkista kanssakäymistä. Kohtaaminen voidaan ajatella kanssakäymisen ytimeksi. (Mattila 2007, 32–33.) Aito kohtaaminen luo mahdollisuuden oppia tuntemaan toisen ihmisen. Tämä vaatii vastavuoroisuutta sekä kuuntelemista. Jokaisen kohtaamistilanteen takana on toive hyväksytyksi tulemisesta, mutta ihmisten omat kulttuuritaustat voivat luoda rajoituksia kohtaamiselle ja kommunikaatiolle. (Talib, Löfström & Meri 2004, 130.) Jokainen ihminen kokee tarvetta tulla nähdyksi ja kuulluksi. Edellytyksenä nähdyksi ja kuulluksi tulemiseen on toisen ihmisen kohtaaminen ja kohdatuksi tuleminen. Onnistuneen kohtaamisen lähtökohdina ovat positiivinen asenne ja kiinnostus toista ihmistä kohtaan. (Pollari & Kopinen 2011, 126.)

Nykyään ihmisillä on arjessaan paljon pinnallisia suhteita. Tapahtumat ovat vuorovaikutuksen syventämiseen erinomainen paikka, sillä niiden ydin on aina ihmisten välisessä kohtaamisessa. Arjen kiireiden keskelle tapahtumat voivat tarjota pysähdyspaikkoja, joissa toisten ihmisten kohtaaminen ja aitojen elämysten kokeminen on mahdollista. (Vallo & Häyrinen 2012, 21, 242.)

Kun kulttuurit kohtaavat, tilanteeseen voi syntyä epävarmuutta yhteisen kielen ja samalla tavalla tulkittavan vuorovaikutuksen puute. Mikäli kohtaamisessa ei löydetä mitään yhteistä, voidaan toiseen ryhmään kuuluvat arvioida negatiivisesti. Ennakkoluulot kuitenkin vähentyvät ja suvaitsevaisuus kasvaa kulttuurisen vuorovaikutuksen lisääntyessä. (Talib ym. 2004, 132–133.) Vuorovaikutuksessa haasteena voi olla itselle vieraan kulttuurin normien ymmärtäminen. Ihminen toimii luonnostaan totuttujen arvojen ja käyttäytymistapojen mukaan. Toimiessaan tiedostamatta oman kulttuurin käyttäytymissääntöjen mukaan, ihminen voi joutua halveksituksi tai jopa uhatuksi vieraassa kulttuurissa. Näin ollen kaikkien osapuolien avoimuus ja mielenkiinto uutta kohtaan ovat monikulttuurisessa ympäristössä toimimisen edellytyksiä. Lisäksi on tiedostettava oma ja muiden kulttuuri. (Frisk & Tulkki 2005, 7, 106.)

4.2 Osallisuus

Osallisuus on yhdessä tekemistä, kokemista ja tiedon jakamista. Osallisuudessa vastavuoroisuus on ensiarvoista, jotta osallisuutta tapahtuu luontevasti. Osallisuus perustuu tietoon, joka on tasa-arvoista ja yhteistä, sekä joukkoon kuulumisen tunteeseen ja kokemukseen. Osallisuuteen kuuluu myös mahdollisuus vaikuttamiseen sekä osallistuminen päätöksentekoon ja palvelujen suunnitteluun. Osallisuuden toteutuminen edellyttää kuulemista sekä kuuntelemista, aitoa kiinnostusta, yhteistä kieltä ja vertaistukea. (Kasvun kumppanit 2014b.)

Yhdessä tekeminen voidaan nähdä yksinkertaisimmaksi osallistamisen muodoksi. Nimenomaan toiminnan avulla osallisuus voi konkretisoitua. Osallisuutta voidaan ajatella myös syrjäytymisen vastakohtana. (Rönkkö & Rytönen 2010, 51.) Käsitteet osallistaminen ja osallistuminen liittyvät vahvasti toisiinsa. Osallistamisella tarkoitetaan mahdollisuuksien antamista, osallistumisella taas mahdollisuuksien hyödyntämistä. (Toikko & Rantanen 2009, 90.) Tapahtumassa oli mahdollisuus sekä osallisuuteen että osallistumiseen. Osallisuus toteutui suunnittelu- vaiheessa ja osallistuminen itse tapahtumassa.

Lapsen osallisuus perustuu siihen, että lapsi itse on määrittämässä, toteuttamassa sekä arvioimassa häntä koskevaa työtä. Hänellä on oikeus saada tietoa suunnitelmista, päätöksistä ja toimenpiteistä, jotka koskevat häntä itseään. Osallisuuden avulla kuullaan lasta ja osoitetaan hänelle, että hänen mielipiteensä ovat arvostettuja. Aikuisen osallisuus taas voimaannuttaa, sitouttaa sekä lisää halua vaikuttaa ja toimia. Se antaa myös mahdollisuuden nähdä asiat lapsen näkökulmasta. (Kasvun kumppanit 2014b.)

Osallisuus voidaan jakaa eri ulottuvuuksiin, joita ovat muun muassa tieto-osallisuus, suunnitteluosallisuus sekä toimintaosallisuus. Tieto-osallisuudella tarkoitetaan tiedon saamisen ja tuottamisen oikeutta. Sen toteuttaminen on helppoa esimerkiksi kuntalaisia tiedottamalla, asukkaita kuulemalla sekä kyselyihin vastaamalla. Suunnitteluosallisuudessa toteutetaan syvempää vuorovaikutusta kunnan ja kuntalaisten välillä esimerkiksi yhteissuunnittelulla. Toimintaosallisuudella tarkoitetaan elinympäristössä tapahtuvaa kuntalaisten omaa toimintaa kuten talkoovoimin toteutettavaa palvelujen tuottamista. (Valtioneuvosto 2002, 4–5.) Näistä

osallisuuden ulottuvuuksista sekä tieto-osallisuus että toiminta-osallisuus voidaan nähdä liittyväksi myös tapahtuman järjestämiseen. Tieto-osallisuus tuli esille tapahtumassa kyselylomakkeiden kautta, kun taas vanhempien osallistuminen tapahtuman suunnitteluun ja toteutukseen on osaltaan toiminta-osallisuutta.

Myös tapahtuman järjestämisessä kohderyhmän osallistaminen mukaan tapahtuman suunnitteluun on järkevää. Näin saadaan uusia ideoita sekä tapahtumia, jotka kiinnostavat haluttua kohderyhmää. Uusien tapahtumakonseptien syntyminenkin on näin mahdollista. Ottamalla mukaan kohderyhmän jo suunnitteluvaiheessa, voidaan lisätä yhteisöllisyyden tunnetta. (Vallo & Häyrinen 2012, 158–159.)

Työ- ja elinkeinoministeriön laatiman valtion kotouttamisohjelman kokonaistavoitteena on edistää maahanmuuttajien suomalaiseen yhteiskuntaan osallistumista sekä väestöryhmien välistä vuorovaikutusta. Pyrkimyksenä on saavuttaa maahanmuuttajien täysimääräinen yhteiskuntaan osallistuminen. Tämä tarkoittaa osallisuuden mahdollistamista kaikilla elämän osa-alueilla: taloudellisessa, sosiaalisessa, yhteiskunnallisessa, poliittisessa ja kulttuurielämässä. Osallistumisen mahdollisuus edistää maahanmuuttajan kotoutumista. Osallistuminen lisää esimerkiksi kulttuurin ja arvojen tuntemista sekä kantaväestön ja maahanmuuttajien välistä vuoropuhelua. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012, 25–26.)

5 Kulttuuri

Kulttuurilla tarkoitetaan tapaa ajatella, tuntea sekä toimia. Kulttuuri koostuu asioista, joista ihmiset nauttivat ja joita he ovat oppineet arvostamaan sekä uskomaan. (Pollari & Koppinen 2011, 17–18.) Kulttuuri jäsentää ja määrittelee jokapäiväistä elämää ja tapaa katsoa maailmaa. Sen voidaan ajatella tarkoittavan ihmisten arkisia käytäntöjä, esimerkiksi ruokia ja juomia sekä pukeutumista, mutta myös vähemmän näkyviä asioita, kuten arvoja ja normeja sekä käsityksiä esi-

merkiksi perheestä. Kulttuureita ei voi ajatella selvärajaisiksi yksiköiksi, vaan henkilö voi kokea kuuluvansa useampaan eri kulttuuriseen ryhmään samanaikaisesti. (Huttunen, Löytty & Rastas 2005, 26, 29.) Kulttuuri-käsitteen laajuuden vuoksi siitä voidaan rajata pienempiä osa-alueita kuten kotikulttuuri tai koulukulttuuri, lastenkulttuuri tai aikuisten kulttuuri. Kulttuuri siirtyy vanhemmilta lapsille, mutta se myös uusiutuu ajan ja sukupolvien myötä. (Pollari & Koppinen 2011, 18.)

Monikulttuurisuus on nykyään tärkeä kysymys, vaikka ilmiönä se ei ole uusi suomalaisessa yhteiskunnassa. Jo aiemmin opettajat ja oppilaat ovat tulleet erilaisista sosiaalisista ja kulttuurisista taustoista. (Talib ym. 2004, 19.) Monikulttuurisuudella tarkoitetaan yksinkertaisimmillaan yhteiskunnassa rinnakkain eläviä, kulttuuriltaan toisistaan poikkeavia ryhmiä. Lisäksi monikulttuurisuudella voidaan Suomessa tarkoittaa käsityksiä ihanteellisesta yhteiskunnasta ja eri ryhmien välisestä yhteiselosta. Käsitteenä monikulttuurisuus voi kuitenkin olla ongelmallinen, sillä se viittaa sekä asiantilaan että sen seurauksiin. Näiden lisäksi sillä voidaan suunnata tulevaisuuteen sekä asettaa tavoitteita ja ihanteita. (Huttunen ym. 2005, 20–21.)

5.1 Kulttuuri-identiteetti

Kulttuuri-identiteetti on samaistumista kansalliseen tai etniseen kulttuuriin. Yleensä lapsi määrittelee itseään etenkin sukupuolensa tai perheensä kautta, mutta määrittelyä voi tehdä myös kulttuurin, uskonnon tai kielen perusteella. Kriteeri, jonka mukaan lapsi itseään määrittelee, vaihtuu tilanteiden mukaan eikä identiteetti ole näin koskaan valmis vaan jatkuvasti muuttuva asia. Identiteetti ja kulttuuri kytkeytyvätkin toisiinsa merkittävällä tavalla. Kun lapsen ymmärrys omista juuristaan ja perinteestään syvenee, hänen identiteettinsä vahvistuu. Lapsi, jonka identiteetti on vahva, on avoin uusille asioille. (Halme & Vataja 2011, 11–12.)

Kulttuuri-identiteetin kehittyminen alkaa lapsella lähiympäristöstä. Se vahvistuu koko ajan hänen yhteisönsä ja kulttuurinsa ehdoin vuorovaikutuksessa. Etenkin

se, kuinka lapsi määrittelee itsensä suhteessa muihin ihmisiin ja näkee itsensä yhtenä kokonaisuuden osana vaikuttaa hänen kulttuuri-identiteettinsä vahvistamiseen. Henkilön käsitys muun muassa omasta perheestään, kansastaan ja yhteisistä arvoista vaikuttaa hänen kulttuuri-identiteettiinsä. Vähemmistökulttuuria edustavan lapsen kulttuurikuvan laajenemisessa on erilaisilla kasvatusinstituutioilla ratkaiseva merkitys. Lapsen tullessa päiväkotiin tai kouluun hänen kulttuuri-identiteettinsä rakentumista koetellaan. Lapsi voi esimerkiksi olla ainoa kulttuurinsa tai kielensä edustaja. Identiteettiä koettelee esimerkiksi lapsen joutuminen tilanteeseen, jossa hänet koetaan vieraaksi ja hän itse kokee vierautta (Paavola 2007, 31–33). Tätä voidaan estää tekemällä yhteistyötä kodin ja päiväkodin välillä identiteetin ja itsetunnon kehittämiseksi (Kalliala & Ruokonen 2009, 68).

Kulttuuri-identiteetin vahvistamista tehdään pienien asioiden avulla. Lapsilla tämä tarkoittaa ympäristöä, jossa saa leikkiä, osallistua oman arkensa rakentamiseen ja olla vuorovaikutuksessa muiden kanssa omana itsenään. Päiväkodissa kulttuuri-identiteetin vahvistamista voidaan toteuttaa esimerkiksi ryhmäleikin, metsäretkien, yhdessä leipomisen ja syömisen sekä perheiden yhteisten elämyksellisten tapahtumien kautta. Elämykselliset tapahtumat lisäävät alueen yhteisöllisyyttä ja luovat neutraalin kohtaamistilanteen, johon perheiden on helpompi osallistua. Näin mahdollistetaan perheiden välinen vuorovaikutus sekä kommunikointi. (Lahtinen 2014, 178.) Nykyisessä yksilökeskeisessä yhteiskunnassa luonnollisia kohtaamisia tapahtuu vähemmän. Asuinalueilla ei välttämättä tunneta naapureita, eikä yhteisöllisyyttä ole. Tapahtumat voivat vahvistaa yhteisöllisyyttä helposti lähestyttävällä tavalla.

Kulttuuri-identiteettiin vaikuttavia tekijöitä ovat esimerkiksi media, kirjallisuus sekä taide, mutta ensisijaisesti identiteettiä rakennetaan ja vahvistetaan vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa (Collier 2006, 56). Lapsen kulttuuri-identiteetin vahvistumista tukee monikulttuurinen työyhteisö, jossa eri taustoista tulevat työntekijät auttavat lasta kasvamaan osaksi elämäänsä kuuluvia kulttuureita. Lisäksi kulttuuri-identiteettiä edistää oman äidinkielen ylläpitäminen. (Kivijärvi 2011, 253–254.) Maahanmuuttajataustaisen henkilön identiteetin uudelleenmuokkauksessa valtaväestön asenteilla on merkittävä rooli. Asenteilla vaikutaan muun muassa siihen, mitkä asiat ovat sallittuja, ja mahdollistuuko vai

estykö koulutukseen ja työelämään osallistuminen. (Talib ym. 2004, 35.)

5.2 Lastenkulttuuri

Lastenkulttuuri on käsitteenä laaja-alainen. Usein sillä tarkoitetaan aikuisten lapsille tekemää kulttuuria, kuten lastenlauluja tai lastenkirjoja. Käsitettä käytetään myös kuvailtaessa lasten ja aikuisten yhteistä tekemistä, kuten hiekkalinnoja, kertomuksia tai kilpailuja. Kolmas vaihtoehto käsitteen käytölle on lasten itsensä tuottama kulttuuri, mutta dokumentoinnin ollessa aikuisten vastuulla se jää usein tekemättä. (Karlsson 2013.)

Monissa lapsille suunnatuissa kulttuurituotteissa välittyy käsitys eriarvoisuudesta. Esimerkiksi vanhoissa lastenlauluissa, peleissä ja satukirjoissa käytetään stereotyyppisiä ja kielteisiä kuvauksia muista kansoista. Myös uusista kulttuurituotteista voidaan löytää eriarvoisuutta. Lastenkulttuuriin kuuluu edelleen Kuka pelkää mustaa miestä -leikki sekä Musta Pekka -pelikortit, vaikka niistä onkin yritetty poistaa rasistiset ilmaukset. Vaikka usein tällaiset leikit, pelit ja kuvat ajatellaan harmittomiksi, uusintavat ne kuitenkin rasistisia ajattelutapoja. (Rastas 2008, 257.)

Suomalaisessa yhteiskunnassa valtaväestöön kuulumattoman lapsen voi olla vaikea löytää kasvuympäristöstään onnellista, aktiivista ja tasa-arvoista esikuvaa, johon hän voisi samaistua. Vaikka monikulttuurisuus on alkanut lisääntyä esimerkiksi kirjallisuudessa, yhteiskunnan muutokset jätetään huomiotta valtaosassa uusistakin lastenkirjoista. Rasismin, erilaisuuden ja epätasa-arvon käsitteleminen on kuitenkin lastenkulttuurin tuotteissa tärkeää. (Rastas 2008, 258.)

6 Aiemmat opinnäytetyöt ja tutkimukset

Perehtyessämme sosiaalialalla tehtyihin toiminnallisiin opinnäytetöihin, huomasimme niiden usein liittyvän oppaisiin tai työmenetelmien kehittämiseen. Joitakin

toiminnallisia monikulttuurisuuteen liittyviä tapahtumia on kuitenkin toteutettu opinnäytetöiden tuotoksina. Esimerkiksi Laura Törmä-Husseinin ja Jonna Pitkäsen (2009) *Keidas arjen keskellä* -opinnäytetyö keskittyy tarkastelemaan monikulttuurista multisensorista menetelmää erityisesti oman kulttuurin tukemisen ja kansainvälisyyskasvatuksen näkökulmasta. Menetelmällä haluttiin vahvistaa kulttuurien tuntemusta sekä tukea maahanmuuttajien kulttuurista identiteettiä. Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa oli mukana monikulttuurisesta taustaista olevia äitejä. Toimintaa toteutettiin kolmena eri päivänä.

Toisessa aihepiiriimme liittyvässä sosiaalialan opinnäytetyössä Sonja Niemelä ja Mirka Känslä (2012) toteuttivat *Kohti suvaitsevampaa maailmaa* -projektin. Projekti toteutettiin päiväkotiryhmille suunnattuna tapahtumana, jossa käsiteltiin suvaitsevaisuutta ja kiusaamista toiminnallisilla menetelmin seitsemällä eri toimintapisteellä. Toiminnassa tuotiin esiin konkreettisia keinoja suvaitsevaisuuden ja kiusaamisen käsittelemiseen lasten kanssa. Kohderyhmä opinnäytetyössä oli 4–5-vuotiaat lapset kasvattajineen.

Lähihoitajaopiskelijoiden Koistisen, Myöhäsen ja Virolaisen (2010) tekemässä opinnäytetyössä aiheena oli kahden rajakulttuurin kohtaaminen Etelä-Karjalassa. Aihetta tarkasteltiin venäläistaustaisten lasten päivähoidon kannalta. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää miten venäläistaustaisten lasten kulttuuritausta näkyy päivähoiton käytännön työssä Etelä-Karjalan alueella. Sen lisäksi opinnäytetyössä selvitettiin millaiset valmiudet henkilökunnalla on ollut kohdata monikulttuurisia perheitä ja miten niitä valmiuksia voisi kehittää.

Näistä opinnäytetöistä saimme ideoita omaan prosessiimme. Esimerkiksi ensimmäisessä opinnäytetyössä korostuneen osallisuuden ja toisessa opinnäytetyössä toteutetut toimintapisteet halusimme liittää omaan opinnäytetyöhömmö. Sen lisäksi omassa opinnäytetyössämme halusimme kulttuurien esittelemisen sijaan korostaa kulttuurien kohtaamista, sillä ajattelimme sen olevan luonnollisempi ja tehokkaampi keino monikulttuurisuuden tekemiseen arkipäiväiseksi. Kolmannessa opinnäytetyössä tuli esille, kuinka tärkeää olisi tuntea erilaisia kulttuureita, jotta eri kulttuuritaustaisten henkilöiden kanssa toimiminen onnistuu.

Helsingin kaupungin tietokeskus on tutkinut suomalaisten maahanmuuttajiin liittyviä asenteita ja niissä näkyviä muutoksia vuosien 1987–2007 välillä. Tutkimuksen mukaan Itä-Suomessa asenteet ulkomaalaisia työnhakijoita ja pakolaisia kohtaan ovat muuta Suomea varautuneempia (Jaakkola 2009, 22, 30.) Näin ollen voidaan ajatella monikulttuurisuuskasvatuksen ja monikulttuurisen kohtaamisen mahdollistamisen olevan erityisen tärkeää Itä-Suomen alueella.

7 Opinnäytetyön lähtökohdat

7.1 Opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää monikulttuurinen lapsiperhetapahtuma, joka on teoreettisesti perusteltu ja helposti toistettavissa. Opinnäytetyön tarkoituksena on myös nostaa esille lapsiperheille suunnattujen yhteisöllisten tapahtumien tarpeellisuutta. Opinnäytetyön tuotokseksi valikoitui toiminnallinen tapahtuma, jonka suunnitteluun ja toteutukseen osallistettiin lasten vanhempia. Tapahtuman järjestämisen idea syntyi toimeksiantajan yhteyshenkilön kanssa käydyissä keskusteluissa.

Opinnäytetyömme tuotoksena syntyi Lastenkulttuurit kohtaavat -tapahtuma, jonka tarkoituksena oli vahvistaa lapsiperheiden keskinäistä kohtaamista Ranta-kylän alueella. Opinnäytetyömme tuotoksen tarkoituksena oli myös ehkäistä ja vähentää erilaisuuteen ja muihin kulttuureihin kohdistuvia ennakkoluuloja. Lisäksi halusimme luoda perheille mahdollisuuden tavata muita alueen lapsiperheitä sekä viettää aikaa yhdessä positiivisessa ilmapiirissä.

7.2 Työryhmä ja yhteistyökumppanit

Toimeksiantajamme toimi Joensuun kaupungin päivähoito (liite 1). Osallistuimme päivähoiton henkilöstöstä ja monikulttuuristen järjestöjen jäsenistä koos-

tuvaan työryhmään. Työryhmä perustettiin vuoden 2013 lopulla, eri tahojen havaittua tarpeen monikulttuuriselle toiminnalle. Lisäksi nähtiin tärkeänä tehdä yhteistyötä yli sektorirajojen. Yleisesti työryhmän havaitsemat tarpeet liittyivät monikielisyyteen, erilaisten kulttuurien tutuksi saamiseen sekä työntekijöiden ammatillisuuteen kohdata monikulttuurinen lapsi (Pikkarainen 2013). Työryhmä järjesti huhtikuussa 2014 keskusteluillan monikielisyydestä, jossa luennoitsijana toimi alan asiantuntija. Sen jälkeen esille nousi ajatus järjestää toiminnallinen tapahtuma, jossa myös lapset itse voisivat olla osallisina. Keskusteluillalle ja toiminnalliselle tapahtumalle työryhmä suunnitteli jatkoa muun muassa työntekijöiden monikulttuurisuusosaamiseen liittyvän koulutuspäivän muodossa.

Osallistuimme työryhmän palaveriin jo ennen keskusteluiltaa, jonka jälkeen oli luontevaa miettiä meidän opinnäytetyömme tarkoitusta. Työryhmän palaverit järjestettiin pääasiassa Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen tiloissa. Tapahtuman kohderyhmä oli Rantakylän alueen lapsiperheet, koska tällä alueella tarve oli erityisesti havaittu. Yhteistyökumppaneita opinnäytetyössämme oli Rantakylän seurakunta, Lähiötalo, Martat sekä Pelastakaa Lapset Ry. Osa yhteistyökumppaneista osallistui tapahtuman suunnitteluun ja toteutukseen, osa tuki tapahtuman järjestämistä kustantamalla kotakahvipisteelle tarjottavaa sekä kertakäyttöastioita.

7.3 Monikulttuurisen tapahtuman tarve

Tarve monikulttuuriselle toiminnalle oli yksi lähtökohta työryhmän perustamiselle. Työryhmän jäsenet olivat omissa työtehtävissään havainneet tarpeen ja näkivät asiaan vaikuttamisen tärkeänä. Näin ollen emme kokeneet tarpeelliseksi suurempaa tarpeen kartoitusta vaan rajasimme sen työryhmän jäseniin, jotka ovat alan asiantuntijoita sekä tuntevat Joensuun seudun varhaiskasvatuksen piirissä esiintyvät haasteet. Toteutimme kartoituksen työryhmälle kyselylomakkeella (liite 2) sekä perehtymällä heidän aikaisempien palaveriensä muistioihin. Kyselyn vastauksista korostui erityinen tarve Rantakylän alueen päivähoitossa, sillä maahanmuuttajataustaisten lapsiperheiden lukumäärä on tällä alueella merkittävä.

Kyselyn vastauksista ilmeni, että tarvetta on erityisesti ruohonjuuritasolla tapahtuville kohtaamisille ja myönteisille vuorovaikutustilanteille. Ruohonjuuritasolla tapahtuvan toiminnan kautta luodaan perusta yhteiskunnallisen tavoitteen, syrjäytymisen ja rasismien ehkäisemisen, saavuttamiseen. Konkreettisesti tarve on havaittavissa vuorovaikutuksessa perheiden ja päiväkodin työntekijöiden kanssa. Kyselylomakkeessa tuli esille seuraavasti:

-- Tapaan paljon vanhempia, joiden elämässä ei ole aitoja kontakteja muihin lapsiperheisiin. Pidän erittäin tärkeänä, että me ammattilaiset luomme näitä mahdollisuuksia.

Näistä teemoista jutellaan paljon alueeni päivähoitossa, koska näitä tilanteita tulee esiin päivittäin.

Työryhmän palaverimuistioissa tarvetta on tarkasteltu lasten tasavertaisen kohtelun, vanhempien tunteman turhautumisen ja syrjinnän pelon sekä lapsen edun näkökulmasta. Lastensuojelun piirissä toteutettu tapahtuma Venäläiset äidit ja lastensuojelu on tuonut esiin samanlaisten tapahtumien järjestämisen tarpeellisuuden päivähoiton puolella. Hyödylliseksi koetaan myös tiedon jakaminen ja ymmärryksen lisääminen eri kulttuureista puolin ja toisin. (Pikkarainen 2013.)

Meidän tehtävänäme oli järjestää lapsiperheille toiminnallista tekemistä, joka painottuisi eri kulttuurien kohtaamiseen. Työryhmän kanssa pohdimme, että tapahtumamme olisi yksi osa heidän suunnittelemaansa suurempaa kokonaisuutta ja jatkoa jo alkaneelle monikulttuurisuuskasvatukselle. Myöhemmin toimintaa olisi mahdollisesti tarkoitus laajentaa myös muille Joensuun alueen päiväkodeille. Tarkastelemme tätä raportissamme myöhemmin, kun pohdimme jatkotutkimusmahdollisuuksia.

Joensuun kaupungilla on monikulttuurisuuteen liittyviä teemoja kansainvälisyysstrategiassaan sekä Kulttuurisesti monimuotoistuva Joensuu -ohjelmassaan. Opinnäytetyömme tuotoksena syntynyt tapahtuma tuki osaltaan näiden ohjelmien tavoitteita. Hammar-Suutarin & Koposen laatimassa ohjelmassa on nostettu esille tarve lisätä erilaisten asukasryhmien luonnollisia kohtaamistilanteita. Ohjelmassa eräänä painopisteenä tulee esille myös töihin tulevien perheiden viihtyvyys. Huomiota tulee kiinnittää esimerkiksi avoimeen ja monimuotoiseen toimintaympäristöön vapaa-ajantoiminnoissa, sillä se edesauttaa perheiden viihtymistä

ja Joensuuhun kotoutumista. (Hammar-Suutari & Koponen 2007, 11–13.) Joensuun kaupungin kansainvälisyysstrategian mukaan Joensuu on keskikokoiseksi suomalaiseksi kaupungiksi verrattain kansainvälinen. Tavoitteena on strategian mukaan lisätä kansainvälisyyttä esimerkiksi kannustamalla joensuulaisia arkielämän kansainvälistymiseen. (Kaupunginvaltuusto 2010, 8.)

Vahvistaessamme Rantakylän alueen lapsiperheiden kohtaamista pyrimme edistämään myös Valtion kotouttamisohjelmassa esillä olevaa tavoitetta kaikkien asukkaiden välistä vuorovaikutusta ja lähiverkostoja tukevasta suomalaisesta asuinyhteisöstä. Asuinalueilla ja niiden tarjoamilla palveluilla on merkittävä rooli syrjäytymisen vähentämisessä. Lisäksi asuinalueet ovat tärkeässä asemassa kulttuurien välisen kohtaamisen edistämässä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012, 31.)

7.4 Toiminnallinen opinnäytetyö

Opinnäytetyömme on toteutettu toiminnallisena opinnäytetyönä. Airaksisen ja Vilkan (2004, 9) mukaan toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena voi olla esimerkiksi ohjeistaa, opastaa tai järjestää tapahtuma ammatillisella kentällä. Toteutus tapa toiminnallisessa opinnäytetyössä voi olla muun muassa näyttely, tapahtuma, kirja, opas tai kotisivut. Käytännön toteutuksen ja sen raportoinnin yhdistyminen yhdeksi kokonaisuudeksi on toiminnallisessa opinnäytetyössä tärkeää.

Opinnäytetyössämme on joitakin toimintatutkimuksen piirteitä, kuten osallistaminen, käytännönläheisyys ja reflektiivisyys. Toimintatutkimus hylkää kaksivaiheisen lähestymistavan, jossa tutkija ensin toteuttaa tutkimuksen ja tästä erillisessä vaiheessa työntekijät soveltavat tuotettua tietoa toimintaansa. Varhaiskasvatuksen kentällä toteutettu toimintatutkimus sisältää usein päiväkotityöntekijöiden, vanhempien ja lasten osallistumisen tutkimuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Tällöin toimintatutkimus on demokraattista ja osallistavaa. (Roberts-Holmes 2014, 78–79.) Reflektiivisyys on omien ajatusten, kokemusten ja itsensä tarkastelemista uudesta näkökulmasta. Reflektiivisyyden avulla pyritään kehittämään toimintaa. Toimintatutkimuksen syklissä reflektointia tehdään uutta toimintatapaa

suunnitellessa ja toteuttaessa sekä sen päätyttyä. Reflektoinnin pohjalta syntyy uusi, parempi toimintatapa. (Heikkinen 2007, 33–35.)

Opinnäytetyömme prosessissa tavoitteisiin pyrkiminen näkyi jatkuvana reflektointina. Pohdimme esimerkiksi tiivistä aikataulua, joka asetti omat haasteensa tapahtuman toteuttamiseen haluamallamme tavalla. Arvioimme prosessin aikana resurssejamme ja muokkasimme suunnitelmaamme vastaamaan esimerkiksi ajallisten resurssien asettamia rajoituksia. Tuotoksen suunnitteluvaiheessa muokkasimme suunnitelmaamme myös työryhmältä saamamme palautteen pohjalta. Osallistamisen näkökulmaa pyrimme toteuttamaan opinnäytetyössämme suunnitteleamalla järjestämämme tapahtuman yhdessä lapsiperheiden kanssa. Vallon & Häyrisen (2012, 158–159) mukaan osallistamalla kohderyhmän mukaan suunnitteluun saadaan tapahtumasta kohderyhmälle kiinnostava ja vahvistetaan yhteisöllisyyden tunnetta.

7.5 Käytetyt menetelmät

Sovelsimme opinnäytetyössämme tiedonhankinnan menetelminä kyselylomaketta sekä havainnointia. Projektinhallinnan elementtejä opinnäytetyössämme olivat muun muassa aikataulutukset sekä tiimityö. Osallistamisen menetelmänä käytimme pääosin dialogia tapahtuman sisällön suunnittelussa.

7.5.1 Tiedonhankinnan menetelmät

Kyselylomake on perinteinen aineistonkeruumenetelmä. Kyselyn muotoa voidaan vaihdella kohderyhmän ja kyselyn tarkoituksen mukaan. (Valli 2007, 102.) Kyselylomakkeessa voidaan hyödyntää avoimia tai strukturoituja kysymyksiä. Avoimet kysymykset voivat tuottaa hyvin laajan vastausaineiston. Lisäksi avoimet kysymykset tuovat strukturoituja kysymyksiä enemmän esille erilaisia vaihtoehtoja. Työntekijöitä voidaan pyytää vastaamaan kyselylomakkeeseen Internetin välityksellä perinteisen paperisen kyselylomakkeen sijaan. (Kananen 2012, 124–125.) Kyselylomakkeet voivat olla joko vapaamuotoisia tai muodollisia (Kerzner

2013, 282). Toteutimme kyselylomakkeen työryhmän jäsenille tapahtuman tarvetta kartoittaaksemme. Lähetimme kyselylomakkeen heille sähköpostilla sekä muistutimme vastaamisesta palaverissa. Kymmenestä työryhmän jäsenestä neljä vastasi kyselylomakkeeseen. Lisäksi toteutimme tapahtumaan osallistujille kyselylomakkeen palautteen saamiseksi.

Havainnointia voi suorittaa sekä strukturoimattomana että strukturoituna. Strukturoimattomassa havainnoinnissa tutkijan ei tarvitse rajata havainnointiaan vaan hän havainnoi tilanteen kokonaisuutta. Havaitsemiaan asioita ei ole aina mahdollista kirjoittaa saman tien, jolloin näkemänsä ja kuulemansa reflektointi vähintään saman päivän aikana on tärkeää. Strukturoidussa havainnoinnissa keskitytään johonkin ennalta määriteltyyn ilmiöön. (Roberts-Holmes 2014, 100–101.) Havainnointia tapahtui erityisesti tapahtumassa. Olimme suunnitelleet etukäteen mihin kiinnitämme erityisesti huomiota. Näitä asioita olivat muun muassa vanhempien välinen vuorovaikutus, lasten keskinäinen kanssakäyminen sekä tapahtuman ilmapiiri. Reflektoimme havaintojamme yhdessä sekä kirjasimme huomioita ylös heti tapahtuman jälkeen.

7.5.2 Projektinhallinnan menetelmät

Työelämästä saadun opinnäytetyöaiheen myötä on mahdollista oppia projektinhallintaan liittyviä elementtejä kuten aikataulutettua toimintaa ja tiimityötä. Lisäksi työelämälähtöinen opinnäytetyöaihe tukee opiskelijan ammatillista kasvua takamalla muun muassa aiheen ajankohtaisuuden. (Airaksinen & Vilkkä 2004, 17.) Projektinhallinta tarkoittaa resurssien suunnittelua, organisointia, ohjausta sekä johtamista määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Projektinhallinnalla pyritään siis hyödyntämään olemassa olevia resurssien paremmin. Lisäksi projektinhallinnan avulla voidaan vastata nopeasti yhteiskunnallisiin muutoksiin. Projektinhallinnan menetelmiksi voidaan liittää myös esimerkiksi havainnointi ja kyselylomakkeet. (Kerzner 2013, 2–4, 282.)

Projektinhallinnan elementtejä tuli opinnäytetyömme prosessissa selkeästi esille. Esimerkiksi toiminnan aikatauluttaminen, tehtävien jakaminen sekä yhteistyökumppaneiden kanssa kommunikointi olivat tärkeitä osia projektinhallinnasta. Lisäksi käytimme suunnitteluvaiheessa SWOT-analyysia, jonka avulla tiedostimme tapahtuman järjestämisen haasteet ja mahdollisuudet. Nämä projektinhallinnan elementit edistivät ammatillista osaamistamme; esimerkiksi aikatauluttamisen myötä koimme vastuuntunnon lisääntyneen. Projektinhallinnan menetelmät näkyivät myös resurssien pohdintana.

7.5.3 Osallistamisen menetelmät

Vanhempien osallistaminen tapahtuman suunnitteluun tapahtui pääasiassa aidon dialogin kautta. Aito dialogi pohjautuu neljään perusajatukseseen: kunnioittamiseen, kuuntelemiseen, oman äänensä esille tuomiseen sekä liian nopeista johtopäätöksistä pidättäytymiseen (Järvensivu, Nykänen, Rajala 2014). Tapahtuman järjestäjinä kerroimme millaista tapahtumaa olimme hahmotelleet, mutta tietoisesti emme halunneet vaikuttaa tarkemmin tapahtuman sisältöön vaan vanhemmat saivat tuoda omat ideansa esille. Tapahtuman sisällön suunnitteluun ja toteutukseen osallistuneet vanhemmat huolehtivat myös oman toimintapisteensä materiaaleista sekä toiminnasta käytännössä.

Tapahtumassa osallistaminen ja osallistuminen linkittyivät toisiinsa. Järjestämällä tapahtuman annoimme mahdollisuuden osallistumiseen ja osallistamalla ihmiset hyödynsivät tätä mahdollisuutta. Kotakahvipisteellä osallistuminen voidaan nähdä sosiaalisena, kun taas saappaanheittopisteellä osallistuminen oli toiminnallista.

8 Opinnäytetyöprosessi

Opinnäytetyöprosessimme koostuu ideointi-, suunnittelu-, toteutus- ja päättämisvaiheista. Tuotoksen eli tapahtuman suunnittelu ja toteutus tapahtui osana opinnäytetyöprosessia. Havainnollistamme opinnäytetyöprosessiamme Salosen (2013, 20) mallia mukaillen (liite 3).

Reflektointi, opinnäytetyöpäiväkirjan kirjoittaminen sekä työryhmän palavereihin osallistuminen olivat osana prosessin jokaista vaihetta. Työryhmä kokoontui noin kerran kuukaudessa pääasiassa Joensuun varhaiskasvatuksen tiloissa. Reflektointia ja päiväkirjan kirjoittamista teimme aina opinnäytetyötä työstäessämme sekä yksin että yhdessä. Lisäksi koko prosessin ajan osallistuimme kerran kuukaudessa opinnäytetyölukupiiriin, jossa saimme palautetta ohjaavilta opettajiltamme sekä lukupiiriin osallistuneilta muilta opiskelijoilta.

8.1 Ideointi ja tavoitteiden asettelu

Opinnäytetyöprosessimme alkoi syksyllä 2013 opinnäytetyön ideapaperin kirjoittamisella. Ideapaperille hahmottelimme toiveemme ja alustavat ideamme opinnäytetyötä kohtaan. Joulukuussa 2013 pohdimme opinnäytetyön aiheita ja mahdollista toimeksiantajaa tarkemmin. Halusimme varhaiskasvatukseen ja monikulttuurisuuteen liittyvän aiheen, mutta ajattelimme aiheen rajautuvan tarkemmin toimeksiantajan toiveiden ja tarpeiden mukaan. Tammikuussa 2014 otimme yhteyttä eri päiväkoteihin, mutta kiinnostuksemme ei kohdannut heidän tarpeitaan.

Helmikuussa 2014 otimme yhteyttä Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen perhetyön työntekijään, jonka tapasimme maaliskuussa. Hänen kanssaan keskustellessamme totesimme heidän tarpeensa vastaavan kiinnostustamme. Keskustelimme yhteyshenkilömme kanssa mahdollisista aiheista, joista myöhemmin valikoitui tapahtuman järjestäminen syksyllä. Tähän vaihtoehtoon molemmat osapuolet olivat valmiita ja kiinnostuneita sitoutumaan. Huhtikuussa osallistuimme työryhmän palaveriin ja heidän järjestämäänsä keskusteluiltaan, joka

omalta osaltaan vastasi monikulttuuriseen toimintaan liittyvään tarpeeseen. Keskusteluilta järjestettiin Joensuussa Rantakylän asuinalueella sijaitsevassa päiväkodissa, ja se painottui asiantuntijaluento monikielisuudesta. Näin ollen seuraavan tapahtuman toivottiin olevan luonteeltaan toiminnallinen.

Keväällä ryhdyimme asettamaan tapahtumalle tavoitteita. Iiskola-Kesosen (2004, 9) mukaan tavoitteiden saavuttamisen todennäköisyys on suurempi, kun ne on mietitty huolellisesti. Tavoitteita määriteltäessä on pohdittava muun muassa miksi ja kenelle tapahtuma tehdään, miten tapahtuman vastuut ja velvollisuudet jakautuvat sekä onko tavoitteena tehdä tapahtumasta jatkuva. Myös jäsenistön aktivoiminen sekä paikkakunnan elävöittäminen voivat olla tapahtuman tavoitteita. (Iiskola-Kesonen 2004, 9.) Tapahtumamme tavoitteeksi muodostui lopulta saman asuinalueen perheiden tuominen yhteen yhdessä tekemällä sekä sen myötä erilaisuuteen ja muihin kulttuureihin kohdistuvien ennakkoluulojen ehkäiseminen ja vähentäminen. Tarkoituksena oli myös luoda positiivinen ilmapiiri, jossa vanhemmat voivat toimia ja viettää aikaa yhdessä lastensa kanssa.

8.2 Suunnittelu

Suunnittelulla varmistetaan tavoitteiden realistisuus, esimerkiksi onko ajallisesti tai taloudellisesti mahdollista järjestää tavoitteiden mukainen tapahtuma (Iiskola-Kesonen 2004, 9). Toukokuussa pohdimme toiminnan sisältöä, paikkaa sekä ajankohtaa. Halusimme osallistaa toiminnan sisällön suunnitteluun lapsiperheitä, jotta toiminnasta saataisiin kohderyhmälle mielekästä. Pidimme perheiden osallistamista tärkeänä myös heidän omaan elämäänsä ja kulttuurinsa liittyvän asiantuntijuuden vuoksi. Toiminnan sisällön tuli liittyä monikulttuurisuuteen ja itse koimme tärkeänä, ettei toiminnasta tulisi kulttuurien ”esittelyä” vaan kulttuurien aitoa kohtaamista. Koskiluoma (2014, 15.) toteaa, ettei uuteen kulttuuriin sopeutuminen ole itsestäänselvyys. Sopeutumisen edistämiseen tarvitaan luontevia kohtaamisen ja yhdessä toimimisen tapoja. Esimerkiksi erilaisia kulttuureja esittelevien tapahtumien vaikutus kantaväestön ja maahanmuuttajien suhtautumiseen toisiinsa on jäänyt vähäiseksi.

Tapahtuman ajankohta määrittyi helposti, sillä toiminta haluttiin järjestää mahdollisimman aikaisin syksyllä, mutta kuitenkin vasta päiväkotien uuden toimintakauden käynnistyttyä. Valitsimme ajankohdaksi arki-illan, koska ajattelimme sen olevan ajankohtana paras mahdollinen suurelle osalle kohderyhmästämmme. Kellonajaksi päätimme puoli kuuden, sillä tähän mennessä päiväkodit ovat jo menneet kiinni ja perheet ovat voineet viettää hetken kotona. Tapahtuman päättymisaikaa emme määritelleet etukäteen, sillä halusimme antaa perheille mahdollisuuden vapaaseen yhdessäoloon. Vallon ja Häyrisen (2012, 166) mukaan tapahtuman luonne vaikuttaa sen aikatauluun; esimerkiksi verkostoitumiselle ja seurustelulle on annettava mahdollisuus, mikäli se on yksi tapahtuman tavoitteista.

Paikaksi valikoitui sama päiväkotit, jossa keväällä toteutettu keskusteluilta järjestettiin. Päiväkodin läheisyydessä oleva kota sai aikaan ajatuksen järjestää toiminta kokonaan ulkona. Varauduimme sateeseen sijoittamalla osan pisteistä päiväkodin katokseen sekä laminoimalla esillä olevat materiaalit, kuten pisteiden nimet sekä alueen kartat. Vallo ja Häyrisen (2012, 140) kirjoittavat, että mikäli tapahtuma järjestetään ulkona, täytyy huonon sään varalta tehdä varasuunnitelma.

Kevään aikana muodostimme työryhmän ohella yhteistyöverkoston toiminnan järjestämiseen liittyen. Keskusteltuamme työryhmän jäsenten kanssa mahdollisista yhteistyökumppaneista, otimme näihin tahoihin yhteyttä sähköpostin välityksellä. Toimijat, joihin otimme yhteyttä, olivat aiheesta kiinnostuneita ja lähtivät tapahtuman suunnitteluun mukaan innostuneesti. Suunnitteluvaiheessa tapasimme yhteistyöverkoston jäseniä ja suunnittelimme heidän osuuttaan tapahtumassa. Suunnittelimme myös, kuinka tapahtuman kustannukset jakautuisivat yhteistyökumppaneiden kesken. Yhteistyökumppanit olivat myös merkittävä taho perheiden löytämiseen. Yhteistyötahojen etsimisen ohella tutustuimme myös aihepiiriin liittyvään kirjallisuuteen sekä aikaisempiin tutkimuksiin, jotka olivat pääosin opinnäytetöitä.

Aloitimme opinnäytetyömme tuotoksen, eli tapahtuman, konkreettisen työstämisen heinäkuussa. Tässä vaiheessa jäsensimme ajatuksiamme laatimalla tapahtumaan liittyvistä asioista ajatuskartan opinnäytetyöpäiväkirjaamme. Lisäksi teimme tehokkaan työskentelyn pohjaksi aikataulusuunnitelman. Suunnitelma

selkeytti, mitä milloinkin tuli olla tehtynä, mutta osoitti myös, mitä muutoksia tai joustamista täytyi tarvittaessa tehdä. Iiskola-Kesosen (2004, 9) mukaan selkeät tavoitteet auttavat kaikkia mukana olevia toimijoita pyrkimään samaan päämäärään. Suunnitteluvaiheeseen kuuluu myös mahdollisten haasteiden ja vaikeuksien tiedostaminen ja niiden käsitteleminen. Tässä apuna voi käyttää perinteistä SWOT-analyysiä, jossa listataan vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet sekä uhat. (Iiskola-Kesonen 2004, 9.) Tapahtumaa suunnitellessamme teimme SWOT-analyysin (kuvio 2), joka jäsensi ajatuksemme tapahtuman mahdollisuuksista ja uhkista.

	MYÖNTEISET	KIELTEISET
SISÄISET	• Vastaa tarpeeseen • Hyvä idea • Mielenkiinto • Innostuneisuus • Delegointi ja verkostoituminen • Tuttu työpari <i>VAHVUUDET</i>	• Aikataulu • Perheiden löytyminen • Kokemuksen puute • Ulkopuolisuus <i>HEIKKOUEDET</i>
ULKOISET	<i>MAHDOLLISUUDET</i> • Työryhmä • Voi kehittyä perinteeksi • Hyöty tulevaisuutta varten	<i>UHAT</i> • Muut tapahtumat • Kesälomat • Yhteistyökumppaneiden vetäytyminen pois • Sää

Kuvio 1. SWOT-analyysi

Analyysi nosti esille ajatuksia vahvuuksistamme ja heikkouksistamme sekä auttoi meitä toimimaan nämä asiat huomioon ottaen. Vahvuuksia tapahtuman järjestämiseen löysimme useita. Erityisesti aiheen ajankohtaisuutta ja tarpeeseen vastaamista sekä hyvää ja mielenkiintoista ideaa pidimme työskentelyn vahvuutena.

Lisäksi koimme yhteistyöverkoston muodostumisen tärkeäksi tapahtuman onnistumisen kannalta. Työskentelyn heikkoutena oli tiivis aikataulu, joka vaikeutti erityisesti perheiden löytämistä. Lisäksi kokemuksen puute tapahtuman järjestämisestä loi haasteita tapahtuman käytännön järjestelyihin.

Kuvion 1 analyysissä mahdollisuuksina näimme työryhmän, joka tuki toimintaamme koko opinnäytetyöprosessin ajan. Mahdollinen perinteeksi muodostuminen sekä tapahtuman järjestämisen kokemus olivat myös tapahtuman mahdollisuuksia. Uhkina koimme muut samaan aikaan järjestetyt tapahtumat, jotka mahdollisesti vaikuttivat osallistujamäärään sekä kesälomat, jotka vaikuttivat tapahtuman suunnitteluun. Näiden lisäksi uhkana koimme huonon sään, joka vähentäisi osallistujamäärää hyvästä valmistautumisesta huolimatta.

SWOT-analyysin jälkeen aloitimme tapahtuman sisällön suunnittelun, jonka teimme osittain yhdessä vanhempien kanssa. Näin ollen saimme lapsiperheiden näkökulmaa siihen, minkälaiseen tapahtumaan he mielellään osallistuvat ja minkälaista yhteistä toimintaa he asuinalueelleen haluavat. Aluksi teimme esitteen (liite 4), jonka avulla pyrimme löytämään suunnittelusta kiinnostuneita perheitä. Esitteitä jaoimme alueen päiväkoteihin sekä paikkoihin, joissa perheet asioivat (muun muassa neuvola, kirjasto sekä matalan kynnyksen kohtaamispaikka Lähiöotalo). Esitteiden jakamisen lisäksi pyrimme saamaan perheitä mukaan kasvotusten keskustelemalla. Tämän tiesimme jo etukäteen olevan tehokkaampi keino kuin esitteet. Aikataulullisesti ja laajemman tietoisuuden saavuttamisen kannalta esitteet olivat myös hyvä vaihtoehto.

Tapahtuman järjestäjä on tapahtuman turvallisuudesta vastaava taho (liskola-Kejonen 2004, 87). Tapahtuman järjestäjinä meidän kuului huomioida, että tapahtuman riskitekijät minimoidaan. Tilaisuutemme ollessa pienimuotoinen, ei tapahtumaan tarvittu järjestyksenvalvontaa. Vanhempia muistutettiin kirjallisella ohjeistuksella huolehtimaan lapsistaan erityisesti päiväkodin piha-alueella olevissa kiipeilytelineissä. Poliisilta varmistettiin tarve yleisötilaisuusilmoituksen tekemisestä, mutta tapahtuman luonteen ja ajankohdan vuoksi ilmoitusta ei ollut syytä tehdä.

Sisäinen markkinointi on tärkeää, jos tapahtuma järjestetään vapaaehtoisvoimin, sillä sen onnistuessa vapaaehtoiset puhuvat tapahtumasta myönteisesti jo etukäteen (Iiskola-Kesonen 2004, 56). Pyrkimyksenä oli jo ennen tapahtumaa luoda vapaaehtoisille toimijoille hyvä kuva tapahtumasta, jotta ilmapiiri myös itse tapahtumassa olisi myönteinen. Myönteisen ilmapiirin luomista ennen tapahtumaa edesauttoi työryhmältä saatu tuki ja kannustus tapahtuman tarpeellisuudesta.

Tapahtuman ennalta suunnittelu, tavoitteen ja kohderyhmän määrittely sekä kokemuksellisuuden, elämyksellisyyden ja vuorovaikutuksellisuuden toteutuminen ovat tapahtumamarkkinoinnin kriteereitä (Vallo & Häyrinen 2012, 20). Sosiaalisessa mediassa markkinoinnilla tarkoitetaan markkinoinnin tapaa, joka hyödyntää sosiaalisia alustoja, kuten Facebookia tai Twitteriä, välittääkseen mahdollisille asiakkaille informaatiota. Sosiaalisessa mediassa tapahtuvan markkinoinnin tarkoituksena on luoda julkisuutta internet-yhteisöjen avulla. Internet-yhteisöissä markkinoiminen on lisääntynyt, sillä mainostajien on mainostettava siellä, missä heidän asiakkaansa ovat. (Olin 2011, 10.)

Eri toimijoita tavatessamme kävi ilmi, että paras tapa mainostaa tapahtumia erityisesti nuorille vanhemmille on Facebookin kautta. Näin ollen toinen meistä perusti tapahtumalle Facebook-sivun (kuva 1), jota markkinoitiin joensuulaisille vanhemmille kohdistetuissa erilaisissa Facebook-yhteisöissä. Internetin lisäksi markkinoimme tapahtumaa perinteisesti julistein (liite 5), joita levitimme muun muassa julkisille paikoille, päiväkoteihin ja neuvoloihin. Kävimme myös markkinoimassa tapahtumaa kasvokkain tapahtumapaikkana toimineella päiväkodilla. Ulkoistimme tapahtuman julisteiden luomisen Joensuun kaupungin Lasten Joensuu -koordinaattorille, joka lupautui myös mainostamaan tapahtumaa Lasten Joensuun verkkosivuilla. Teimme julisteesta myös englannin ja venäjänkieliset versiot, joiden kääntämisen suoritti yksi työryhmän jäsenistä.

Kuva 1. Facebook-tapahtuma

8.3 Tapahtuman toteutus

Lastenkulttuurit kohtaavat -tapahtuma on opinnäytetyömme tuotos. Tapahtuma järjestettiin 1. syyskuuta 2014 Soutajanpuiston päiväkodin pihalla. Tapahtuma koostui seitsemästä erilaisesta toimintapisteestä, joita lapsiperheet saivat kiertää omaan tahtiinsa. Jokaisella toimintapisteellä oli kyseisestä toimintapisteestä vastaava henkilö ja tapahtuman järjestäjinä me seurassimme tapahtuman sujumista suunnitelmien mukaan. Vastuuhenkilöitä toimintapisteillä oli kolmesta eri kulttuurista. Pisteiden kiertämisen lisäksi perheillä oli mahdollisuus vapaaseen seurusteluun muiden lapsiperheiden kanssa.

Ennen tapahtuman alkamista valmistelimme päiväkodin pihapiiriin toimintapisteen. Informoimme toimintapisteiden vastuuhenkilöitä tapahtuman käytännön asioista heidän saapuessaan paikalle. Näitä käytännön asioita olivat muun muassa wc-tilojen sijainti ja tapahtuman arvioitu kesto. Toimintapisteitä oli yhteensä seitsemän: välipalavinkit, kasvomaalaus, Angry Birds -pallonheitto (kuva 2), musiikkipiste, saappaanheitto, kotakahvit sekä palautepiste. Jokaisella pisteellä oli alueen kartta (liite 6), josta näkyivät kaikki pisteet ja niiden sijainti.

Tapahtumassa järjestäjien on tärkeää erottua vieraista myönteisesti (Vallo & Häyrinen 2012, 234). Toinen meistä valokuvasi ja huolehti pisteiden sujuvuudesta, toinen oli pukeutuneena tiikeriksi ja toivotti lapsiperheet tervetulleiksi tapahtumaan. Tiikeriksi pukeutuminen yllätti monet lapset myönteisesti, sillä he eivät osanneet odottaa eläinmaskottia. Tiikerihahmot ovat lapsille tuttuja saduista ja elokuvista ja osa lapsista halusikin valokuvan tiikerin kanssa. Vallon ja Häyrisen (2012, 193) mukaan tapahtumassa on hyvä olla yllätyksellisyyttä, sillä tavoitteena on osallistujien odotusten ylittäminen.

Kuva 2. Angry Birds -pallonheitto (kuva julkaistu vanhemman luvalla)

Tapahtuman projektipäällikön ei tule ottaa itselleen vastuuta mistään kiinteästä tehtävästä, vaan hänen on kyettävä tarkkailemaan koko tapahtumaa ja olla tarvittaessa valmis ratkomaan ongelmatilanteita (Iiskola-Kesonen 2004, 11). Järjestäjän keskeisin tehtävä juuri ennen tapahtumaa on varmistaa kaikkien sovittujen asioiden toteutuminen (Vallo & Häyrinen 2012, 225). Tapahtumassa meidän tehtävämme oli pitää huolta, että kaikki sujui suunnitelmien mukaan. Tarvittaessa autoimme pisteiden vetäjiä, mutta pyrimme siihen, ettemme olleet tehtävissä samaan aikaan.

Tapahtumaan osallistui yhteensä noin 80 henkeä mukaan lukien vastuuhenkilöt. Vastuuhenkilöitä oli meidän lisäksi yksitoista. Osallistujista suurin osa oli suomalaisia ja venäläisiä perheitä, mutta osallistujia saapui myös muutamista muista kulttuureista. Tapahtuman kesto oli noin puolitoista tuntia. Yhteistä aloitusta tapahtumassa ei ollut, mikä mahdollisti jokaisen perheen henkilökohtaisen huomioimisen, erityisesti jos he saapuivat päiväkodin pihalle parkkipaikan suunnalta. Perheet kiersivät pisteitä omaan tahtiin ja omassa järjestyksessään. Kodalla tarjoiltu pannukahvi ja pulla jäivät ennen palautteenantoa viimeiseksi pisteeksi, jossa vietettiin aikaa nuotion äärellä. Sää oli pilvinen ja kolea, mutta osallistujamäärä oli runsas säätilasta huolimatta.

8.4 Arviointi ja päättäminen

Tapahtuman päättämiseen kuuluu siivoustöiden lisäksi palautteen kerääminen sekä työntekijöiden kiittäminen (Iiskola-Kesonen 2004, 12). Palaute suositellaan kerättäväksi tapahtuman lopuksi. Järjestäjä kokoaa saadusta palautteesta yhteenvedon samalla analysoiden ja oppien siitä. Kirjoitettu yhteenvedo auttaa samantyylisten tapahtumien järjestämisessä tulevaisuudessa. Palautekyselyn sisältöä suunniteltaessa tulee huomioida lähtötilanne sekä tavoitteet, jotta tapahtuman onnistumista voidaan arvioida. (Vallo & Häyrinen 2012, 184–185.) Tapahtuman loputtua kiitimme vapaaehtoisia toimijoita antamalla heille pienet muistamiset. Yhteistyökumppaneita tapasimme jälkikäteen palautepalaverissa, jossa arvioimme yhdessä tapahtuman onnistumista. Lisäksi keräsimme palautetta tapahtumaan osallistuneilta henkilöiltä.

Keräsimme tapahtumaan osallistuneilta aikuisilta palautetta kirjallisesti (liite 7) palautelaatikkoon ja lapsilta pyysimme palautetta toiminnallisen menetelmän avulla. Lapset vastasivat kysymyksiin ”Onko täällä ollut kivaa?” sekä ”Tulisitko tänne uudestaan?” valitsemalla mieleisensä hymynaaman. Hymynaamavaihtoehtoja oli kolme: kyllä, ei ja en tiedä.

Aikuisilta saimme yhteensä 14 täytettyä palautelomaketta. Kysyimme heiltä muun muassa, mitä he tapahtumassa kehittäisivät ja mistä he siinä pitivät. Lisäksi

kartoitimme vanhempien toiveita vastaavien tapahtumien järjestämisestä tulevaisuudessa. Vanhemmilta saatu palaute oli valtaosin positiivista, mutta kirjattuna oli myös konkreettisia kehittämissuhteita. Myös lapsilta saatu palaute (kuva 3) oli pääosin positiivista. Kysymykseen ”Onko täällä ollut kivaa?” annettiin 24 palautetta, joista 23 oli hymyileviä. Yksi hymynaama oli surullinen. Kysymykseen ”Tulisitko tänne uudestaan?” lapset antoivat vain 14 vastausta; niistä 13 oli myönteisiä ja yksi ”en tiedä”. Lasten antama palaute on samassa linjassa tekemiemme havaintojen kanssa. Lapset näyttivät viihtyvän tapahtumassa hyvin.

Kuva 3. Lasten palaute

Keskeisen tiedon huolellinen dokumentointi on tärkeää tapahtuman aikana. Dokumentointiin, esimerkiksi valokuvauksen avulla, tulee kiinnittää erityistä huomiota, sillä arkistoinnin tekeminen tapahtuman jälkeen voi olla vaikeaa. (Iiskola-Kesonen 2004, 12.) Valokuvat ovat osa hyödyllistä aineistoa seuraavaa tapahtumaa suunniteltaessa (Vallo & Häyrynen 2012, 173). Dokumentoimme tapahtumaa valokuvaamalla sekä keskustelemalla reflektoidessamme asioista esimerkiksi jonkun pisteen toiminnasta. Muutama pisteistä otettu kuva julkaistiin tapahtuman Facebook-sivulla osallistujia kiittäessämme. Valitsimme kuvia, joista ei ollut tunnistettavissa henkilöitä.

Keskustellessamme tapahtumaan liittyvistä ajatuksistamme, kirjoitimme reflektiivistamme muistiinpanot. Yhteistyökumppaneidemme toivomus oli jo ennen tapahtumaa, että samankaltaisia tapahtumia voitaisiin järjestää tulevaisuudessakin myös muilla Joensuun asuinalueilla. Näin ollen dokumentointi ja tapahtuman reflektointi oli erityisen tärkeää, jotta uusilla järjestäjillä on hyödynnettävänäään kokemus tällaisesta tapahtumasta.

Tapahtuman järjestämisen ja sitä seuranneen palautepalaverin jälkeen käynnistyi opinnäytetyön lopullisen raportin kirjoittaminen. Raportissa yhdistimme rakentamamme teoriapohjan ja käytännön toteutuksen yhdeksi kokonaisuudeksi. Koko opinnäytetyöprosessi päättyi kypsyysnäytteeseen sekä opinnäytetyöseminaariin.

9 Tulokset

Tulokset koostuivat osallistujilta sekä työryhmältä saadusta palautteesta sekä tapahtumassa tekemistämme havainnoista. Teimme palautekyselyn vastauksista yhteenvedon. Palautteessa tuli esille keskeisiä huomioita, joista olemme poimineet suoria lainauksia mukaan tekstiin. Keskeisimpänä tuloksena näimme vanhempien yksimielisyyden siitä, että samanlaisia tapahtumia tulisi järjestää myös tulevaisuudessa.

Kyllä ehdottomasti! Pystyy tutustumaan eri perheisiin ja lapset saavat touhuta yhdessä.

Kyllä, maksuttomia ”lähitapahtumia” ei ole riittävästi.

Toki! Matala kynnys, ulkona, keskeisellä paikalla ja tylsän arki-illan aikana. Monikulttuurinen ajatus on kaunis.

Myönteistä palautetta vanhemmat antoivat esimerkiksi monipuolisista ja mukavista pisteistä, tapahtuman ajankohdasta ja ideasta. Maanantai-ilta oli erään palautteen mukaan hyvä ajankohta järjestää tekemistä lapsiperheille, koska tilaisuuksien järjestäminen painottuu yleensä muille viikonpäiville. Lisäksi eräässä palautteessa mainittiin, kuinka paljon tapahtumasta nautittiin lasten kanssa.

Tosi kivoja pisteitä, paljon kaikkea kivaa touhuttavaa eri ikäisille.

Kokonaisuudessaan hyviä ja erilaisia pisteitä. Aikuiset mukavia.

Osallistujien antaman palautteen mukaan kehitettävää oli esimerkiksi mainonnassa ja jatkuvuuden esilletuomisessa. He huomauttivat mahdollisuudesta tehdä ilmoitus kaupunkilehti Karjalan Heiliin sekä laaja-alaisemmasta markkinoinnista myös muilta osin. Tapahtuman jatkuvuus, eli oliko kyseessä esimerkiksi jokavuotinen tilaisuus, jäi heidän mielestään epäselväksi. Lisäksi tapahtumaan toivottiin enemmän aktiviteetteja. Tapahtuman alkuun toivottiin myös puhetta, joka selventäisi tapahtuman tarkoituksen.

Enemmän olisi voinut olla aktiviteettiä, mainontaa enemmän.

Kysyttäessä minkälaisia lapsiperhetapahtumia vanhemmat asuinalueelleen halusivat, tuli ilmi toiveita myös vauvaikäisille suunnatuista tapahtumista. Eräässä palautteessa esille tuotiin toive sekä ulko- että sisätapahtumista. Lisäksi toiveena olivat tapahtumat, joissa painotettaisiin enemmän liikuntaa. Toisaalta koettiin hyväksi tapahtumat, joihin voi osallistua omien mieltymysten mukaan.

Tämä on kiva tapahtumatyyppi, koska voi mennä ja tulla voi oman halun mukaan vaikka kesken kaiken.

Lasten ja vanhempien antaman palautteen lisäksi saimme tapahtumasta palautetta myös työryhmältä. Palautetta annettiin sekä kirjallisesti että suullisesti palautepalaverissa. Suullisessa palautteessa tuli ilmi hyviä huomioita tapahtumasta kuten tapahtuman rento ilmapiiri ja se, että kohtaamista alkoi näkyä, vaikkei keskustelua välttämättä syntyneenkään paljon. Kirjallisessa palautteessa esille tuli huomioita sekä tapahtuman merkityksestä että mahdollisista tulevista tapahtumista:

Kokositte hienosti yhteen tapahtuman, jossa on sana ”kulttuuri”, (joka monessa mielessä voi joskus jopa pelottaa joitakin vanhempia --). Tällä tavoin olette samalla itse osana luomassa monikulttuurisempaa ja suvaitsevampaa yhteiskuntaa.

Mikäli alue on pienempi, tiiviimpi, niin voisi olla ehkä joku juontaja joka pitää tunnelmaa yllä. – Tästä on meidän hyvä jatkaa.

Kokosimme tapahtumassa tekemistämme havainnoista yhteenvedon välittömästi tapahtuman jälkeen, ennen palautteiden lukemista. Havaintojemme mukaan tapahtuman ilmapiiri oli lämmin ja rento. Tämä oli aistittavissa ihmisten eleistä, ilmeistä sekä puheesta. Ihmiset viihtyivät tapahtumassa pitkään ja osallistuivat pisteillä toimintaan aktiivisesti. Havaitimme myös, että vanhemmat ja lapset toimivat pisteillä yhdessä. Lasten leikkiessä keskenään vanhemmilla oli myös tilaisuus keskustella toistensa kanssa ja seurustelua tapahtuikin pienissä ryhmissä. Osallistujien välisestä vuorovaikutuksesta oli havaittavissa, että ihmiset sekä tapasivat tapahtumassa tuttujaan että kohtasivat uusia tuttavuuksia.

10 Pohdinta

10.1 Tavoitteiden täytyminen

Opinnäytetyömme tavoitteena oli kehittää monikulttuurinen lapsiperhetapahtuma, joka on teoreettisesti perusteltu ja helposti toistettavissa. Tavoite oli verrattain laaja, mutta hyvin tärkeä ja ajankohtainen, joten mielestämme pienikin kehitys on merkityksellistä. Tätä käsitystä tukivat työryhmän kyselylomakkeesta nousevat huomiot tapahtuman tarpeellisuudesta:

Tämä on jo sinänsä erittäin tärkeä avaus yhteiselle toimintakulttuurille, joka tukee perheiden kohtaamista.

Onnistuimme luomaan kokonaisuuden, jossa teoreettinen viitekehys tukee käytännön tapahtuman toteutusta. Tämä viitekehys toimii myös tulevien tapahtumien tukena. Tuotimme tiiviin yhteenvedon tapahtuman tarpeellisuudesta, kuvasimme tapahtuman järjestämisen vaihe vaiheelta sekä kerroimme saadusta palautteesta ja kehittämisideoista. Onnistuimme siinä, mitä uuden toimintakulttuurin luominen alkuvaiheessaan vaatii, vaikka emme voikaan tällä hetkellä arvioida uuden toimintakulttuurin syntymistä.

Uuden toimintakulttuurin alulle saattamisella pyrimme muutokseen, jonka onnistuessa monikulttuurisuus tulee lähemmäksi jokaisen arkea ja luonnolliseksi

osaksi nykypäivää. Lisäksi uusi toimintakulttuuri edesauttaa perheiden hyvinvointia edistämällä perheiden kohtaamista tapahtumien avulla. Asuinalueella järjestetyn tapahtuman ollessa kaikille avoin, voidaan vahvistaa asuinalueen yhteisöllisyyttä. Jokainen ihminen kaipaa kohdatuksi tulemista ja toivommekin uuden toimintakulttuurin olevan myös kohtaamisen vahvistamisen keino. Tapahtumien avulla voidaan tuoda niin sanottua ennen vallinnutta yhteisöllisyyttä takaisin.

Kohtaaminen oli läsnä koko opinnäytetyömme prosessin ajan. Prosessin alussa yhteistyöverkosta muodostaessamme kohtaamista tapahtui pitkälti kirjallisen viestinnän avulla, kuten sähköpostiviesteillä, enimmäkseen työryhmän sekä mahdollisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Heidän kautta löysimme perheitä, joita tapasimme ensisijaisesti kasvotusten. Jokainen kohtaaminen oli tärkeä ja vei prosessiamme eteenpäin. Tapahtumassa kohtaamista tapahtui perheiden välillä esimerkiksi toimintapisteillä keskustelun kautta. Kohtaamista olisi voinut tehostaa esimerkiksi teettämällä perheille toimintapisteillä ongelmanratkaisutehtäviä, jotka heidän olisi tullut ratkoa yhdessä. Lisäksi pisteiden vetäjille olisi voinut selkeyttää tapahtuman tavoitteita. Näin he olisivat osaltaan voineet havainnoida kohtaamisen tapahtumista paremmin. Vaikka vuorovaikutus ei välttämättä ollut kaikissa tilanteissa runsasta, korostui tilanteessa se, että ihmiset olivat samassa tilassa yhteisen asian äärellä.

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli nostaa esille myös lapsiperheille suunnattujen monikulttuurisuutta käsittelevien tapahtumien tarpeellisuutta. Mielestämme pääsimme tähän tavoitteeseen, sillä vaikka tarpeen kartoitusta oli tapahtunut jo aikaisemmin, työstimme kartoituksesta yhteenvedon opinnäytetyöhömmme. Kokosimme työryhmän havaitseman tarpeen yhteen lukemistamme palaverimuistioista sekä heiltä saaduista vastauksista kirjalliseen kyselyymme. Teimme myös yhteenvedon perheiltä saaduista palautteista, jotka tukivat käsitystä vastaavalaisten tapahtumien tarpeellisuudesta. Yhteenvedon ajattelimme hyödyttävän työryhmän jäseniä, mutta myös seuraavan tapahtuman järjestäjää. Monikulttuurisuutta käsittelevien tapahtumien järjestämisen tarve nousee opinnäytetyömme avulla paremmin esiin.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoituksena oli löytää useista eri kulttuurista perheitä, joiden kanssa olisimme suunnitelleet tapahtuman sisältöä yhden tai kahden tapaamisen aikana. Suunnitteluun ja toteutukseen osallistui kuitenkin vain muutamia vanhempia ja tapasimme heitä erikseen aikataulullisista sekä käytännöllisistä syistä. Näin ollen meidän oli muokattava tavoitettamme ja toteutettava tapahtumassa kaksi toimintapistettä työryhmältä saatujen ideoiden pohjalta vapaaehtoisten ohjaamana. Etsimme perheitä pääasiassa esitteiden avulla, mutta selvästi tehokkaampi keino mainostaa yhteistä suunnittelua oli kasvotusten keskusteleminen. Näin vanhemmat saivat laajemman näkökulman tapahtumaan ja siihen, mitä heiltä toivoimme. Kasvotusten keskustelemiseen meillä ei ollut kuitenkaan riittävästi aikaa, sillä päiväkotien toimintakausi alkoi muutamia viikkoja ennen tapahtumaa ja perheiden arkirytmit olivat vasta muotoutumassa.

Esitteitä jaoin monipuolisesti eri lapsiperheiden vierailemiin paikkoihin ja olemme saavuttavamme ainakin joitakin perheitä tätä kautta. Perheitä ei kuitenkaan löytynyt esitteiden avulla ja vanhempien osuus tapahtuman suunnittelusta jäi pienemmäksi kuin olimme ajatelleet. Alkuperäinen visio, jonka mukaan perheet olisivat suunnitelleet koko tapahtuman sisällön, olisi luultavasti toteutunut paremmin pidemmällä aikavälillä toteutettuna. Mikäli olisimme löytäneet opinnäytetyön aiheen varhaisemmassa vaiheessa, olisi perheiden etsiminen voitu toteuttaa kevään aikana. Näin myös suurin osa suunnittelusta olisi ollut mahdollista tehdä jo keväällä ja alkusyksylle olisi jäänyt vain käytännön järjestelyjä.

Perheiden löytymisen haasteeksi koimme ajanpuutteen lisäksi ulkopuolisuutemme päivähoiton työkentällä. Kokemuksen puutteemme näkyi esimerkiksi siinä, ettei tuttua työyhteisöä ja sitä kautta valmiita kontakteja vanhempiin ole. Jouduimme esittelemään itsemme ja asiamme aina alusta alkaen. Lisäksi kynnys lähteä mukaan suunnitteluun täysin vieraiden ihmisten kanssa oli luultavasti vanhemmille melko suuri. Mikäli kysyjä olisi entuudestaan tuttu, olisi perheillä enemmän intoa ja rohkeutta osallistua tapahtumien järjestämiseen. Vanhemmat saattoivat myös tuntea, ettei aihe kosketa heitä tai heidän perhettään.

Tapahtuman järjestämisessä menestyimme kokemukseemme nähden hyvin. Loimme Rantakylän alueen perheille mahdollisuuden kohdata muita lapsiperheitä. Lisäksi mahdollistimme perheiden keskinäistä ajanviettoa kodin ulkopuolella. Onnistuimme tuomaan yhteen eri kulttuureista tulevia ihmisiä sekä mahdollistamaan ihmisten yhdessä tekemistä. Onnistuimme myös järjestämään tapahtuman, jossa ihmiset viihtyivät ja joita he toivoivat lisää. Toteutunut tapahtuma kohtasi saamamme palautteen mukaan myös työryhmän odotukset.

Tapahtuman järjestämisen tavoitteena oli myös ehkäistä ja vähentää erilaisuuteen ja muihin kulttuureihin kohdistuvia ennakkoluuloja. Emme kuitenkaan voi perusteellisesti arvioida, täyttyikö tämä tavoite, sillä järjestimme vain yhden illan tapahtuman. Tämän tavoitteen arvioiminen onnistuu vasta useampien tapahtumien järjestämisen jälkeen. Halusimme silti ottaa myös tämän pitkän aikavälin tavoitteen mukaan, sillä ajattelemme sen olevan merkittävä, kun suunnittelee uuden toimintakulttuurin luomista.

Jos olisimme ennättäneet löytää enemmän perheitä mukaan suunnitteluun, olisimme luultavasti saaneet tapahtumaan enemmän myös lastenkulttuuria. Lastenkulttuuri-käsitteen yksi vaihtoehto on lasten itsensä tuottama kulttuuri (Karls-son 2013). Kuten teoriaperustassa ilmeni, useissa lapsille suunnatuissa kulttuurituotteissa välittyy käsitys kulttuurien välisestä eriarvoisuudesta (Rastas 2008, 257). Tämän takia oli merkittävää antaa lapsille mahdollisuus monikulttuuriseen tapahtumaan, jossa kaikkien yksilöllisyyttä kunnioitetaan. Prosessissamme lasten osallisuus tapahtui vain itse tapahtumassa, vaikka alun perin ajattelimme osallistavamme myös heitä mukaan tapahtuman sisällön suunnitteluun.

Pohdimme tapahtuman nimeä Lastenkulttuurit kohtaavat monesta näkökulmasta. Kysyessämme työryhmältä heidän mielipidettään nimestä, saimme aikaan antoisan keskustelun, kuinka sana kulttuuri voidaan käsittää monin eri tavoin. Osa työryhmän jäsenistä vierasti kulttuuri-sanaa ja piti sitä osittain negatiivisenakin. Kun teorian avulla perustelimme käsitettä lastenkulttuuri, olimme kaikki yksimielisiä sanan käyttämisestä. Tapahtuman markkinoinnissa asia tuli

uudelleen esille. Esimerkiksi erään suomalaisen perheen ajatus oli, ettei tapahtuma kuulu heille vaan monikulttuurisille perheille. Saimme kuitenkin yllättyä myönteisesti suomalaistenkin perheiden osallistujamäärästä.

Markkinoimme tapahtumaa kolmella eri kielellä, koska ajattelimme sen myötä saavuttavamme enemmän perheitä. Itse tapahtumaan emme kääntäneet esimerkiksi kyselylomakkeita kuin englanniksi, sillä muille kielille kääntämiseen olisimme tarvinneet ulkopuolista tulkkia. Lisäksi ajattelimme suomen kielen käyttämisen edesauttavan osaltaan maahanmuuttajataustaisten osallistujien kotoutumisprosessia. Mielestämme onnistuimme markkinoinnissa hyvin siihen nähden, kuinka paljon aikaa markkinointiin oli prosessissamme varattu. Jotta olisimme onnistuneet markkinoinnissa vielä paremmin, olisi siihen tullut käyttää enemmän aikaa. Toisena vaihtoehtona olisi ollut aloittaa tapahtuman mainostaminen pienemmillä mainoksilla heti tapahtuman ajankohdan selvittyä.

10.2 Tuotoksen merkitys

Aiheen merkityksellisyys sosiaalialan näkökulmasta on ilmeinen, sillä nykyään monikulttuurisuus on osana jokaista asiakasryhmää. Näin jokaisen työntekijän on tärkeää tiedostaa oma monikulttuurisuusosaamisensa ja oman kulttuuritaustan vaikutus ammatilliseen työskentelyyn. Aiheen merkityksellisyys sosiaalialan kannalta kiteytyy myös nykyään tärkeänä koettuun osallisuuteen. Opinnäytetyömme aihe on ajankohtainen toimeksiantajallemme, koska tapahtuman tarve on havaittu jo aikaisemmin ja asian eteenpäin vieminen nähdään tärkeänä. Näemme opinnäytetyömme luovan uudenlaista toimintakulttuuria päivähoidon kentälle, sillä tietoa vastaavien tapahtumien järjestämisestä emme löytäneet.

Järjestämällä tällaisen tapahtuman toivoimme vaikuttavamme osaltamme ihmisten asenteisiin ja ennakkoluuloihin. Suuria muutoksia ei ihmisten asenteissa yhdellä tapahtumalla voida tehdä, mutta jokaisella pienelläkin askelella ollaan hieman lähempänä rasismien vähenemisen toteutumista. Näin ollen tapahtumalla tavoiteltiin Halmeen ja Vatajan (2011, 43) mainitsemaa monikulttuurisuuskasvatuksen tavoitetta rasismien ja ennakkoluulojen poistamisesta. Ihmisten asenteiden

muuttuminen ja monikulttuuriseen toimintaan tottuminen vie kuitenkin aikaa; yhden tapahtuman vaikutukset ihmisiin ovat rajallisia. Pitkällä aikavälillä säännöllisesti toteutettuna vastaavanlaiset tapahtumat voivat kuitenkin mielestämme saada aikaiseksi positiivista muutosta. Toivommekin tämän tapahtuman olevan alku pitkälle monikulttuuristen lapsiperhetapahtumien perinteelle.

Toisaalta voidaan miettiä, osallistuiko tapahtumaan ihmisiä, joilla on negatiivisia asenteita maahanmuuttajia kohtaan. Pohdimme, tavoittiko tapahtuma ainoastaan ihmisiä, jotka jo valmiiksi suhtautuivat maahanmuuttajiin ja eri kulttuureihin myönteisesti. Markkinoimalla tapahtumaa koko perheen tapahtumana eri kulttuureita korostamatta, oli mahdollista, että paikalle saapui myös ihmisiä, joilla on jonkinlaisia asenteita maahanmuuttajataustaisia ihmisiä kohtaan. Tapahtumat ja tilanteet, joissa ihmiset tapaavat toisiaan mukavan tekemisen merkeissä, ovat kuitenkin mitä luultavimmin paras keino vähentää ennakkoluuloja. Pelkkä kulttuurien esitleminen ei välttämättä vähennä ihmisten ennakkoluuloja ja negatiivisia ajatuksia, sillä tämä saattaa ainoastaan alleviivata erilaisuutta ihmisille, jotka sitä alun perinkin eri ihmisissä näkevät.

Tapahtuman järjestäminen toimi keinona ihmisten kohtaamisen edistämiseen ja yhteisöllisyyden tunteen luomiseen. Ajattelemme, että nykyisessä verrattain yksilökeskeisessä yhteiskunnassa on edelleen tarve yhteisöllisyydelle. Tämä yhteisöllisyyden tunne voi muodostua esimerkiksi asuinalueen jäsenten keskuuteen, mutta jonkin tahon tekemä aloite edesauttaa toiminnan käynnistymistä. Työryhmältä saaduissa kyselyvastauksissa yhteisöllisyys nousi myös esille:

Se luo yhteyden vanhempien ja lasten välille luoden yhteisöllisyyttä. Emme ole yksin vaan ympärillämme on monia tahoja jotka ovat kiinnostuneita hyvinvoinnistamme. Tämä on harvinaista sekä arvokasta niin lapsille, kuin vanhemmillekin.

Ajattelemme vastaavanlaisilla tapahtumilla olevan säännöllisesti toteutettuna vaikutuksia myös pitkällä tähtäimellä sekä lasten että nuorten hyvinvointiin. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen vuonna 2013 toteuttaman kouluterveyskyselyn mukaan ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajanuoret joutuvat muita nuoria enemmän kiusatuksi ja ovat useammin vailla ystäviä. Kiusaamisen ehkäisyssä

sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämässä keskeisenä toimijana nähdään kouluyhteisö. (Matikka, Luopa, Kivimäki, Jokela & Paananen 2014, 34.) Koulujen lisäksi päiväkodit ovat merkittävässä asemassa kiusaamisen ja rasismien ehkäisyssä. Parantaaksemme maahanmuuttajanuorten hyvinvointia tulevaisuudessa on vaikuttava muun muassa yleisesti vallitsevaan asenneilmapiiriin. Esimerkiksi lasten vanhempien asenteisiin vaikuttaminen on erityisen tärkeää, sillä lapset ottavat uusiin asioihin suhtautumisessaan esimerkkiä vanhemmistaan. Myös päiväkodilla on suuri rooli lapsen monikulttuurisuuskasvatuksessa. Päiväkoti voi olla monille lapsille ainoa paikka, jossa he kohtaavat eri kulttuuritaustasta tulevia ihmisiä. Lisäksi päiväkodin tulisi olla ympäristö, jossa käsitellään ja opetellaan suvaitsevaisuutta sekä erilaisuuden hyväksymistä.

Tapahtuman järjestämisellä voidaan ajatella olevan myös muita yhteiskunnallisia vaikutuksia. Mahdollistamalla eri kulttuureja edustavien ihmisten kohtaamista voidaan edistää myös alueellista turvallisuutta myönteisempää asenneilmapiiriä luomalla. Hammar-Suutarin ja Koposen (2007, 13) mukaan turvaamalla etnisten suhteiden positiivisen kehittymisen, vaikutetaan myönteisesti seudun turvallisuuteen. Lisäksi Työ- ja elinkeinoministeriön laatiman Valtion kotoutusohjelman mukaan yhtenä edellytyksenä maahanmuuttajien kotoutumiselle on maahanmuuttajien ja kantaväestön kohtaaminen sekä väestöryhmien välisen vuorovaikutuksen onnistuminen (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012, 37). Omalta osaltaan tapahtuman voidaan nähdä myös edistävän maahanmuuttajien kotoutumisprosessia. Kontaktit maahanmuuttajien ja kantaväestön välillä ovat erityisen merkityksellisiä tämän prosessin edistämässä.

10.3 Luotettavuus ja eettisyys

Kehittämistoiminnassa luotettavuuteen voidaan liittää toimijoiden sitoutuminen. Aineistojen ja tuotosten luotettavuuden arvioimiseen vaikuttaa sekä toimijoiden että kehittäjien sitoutuminen kehittämisprosessiin. On tärkeää tietää esimerkiksi missä prosessin vaiheissa toimijat eivät ole mukana aktiivisesti. Aineistojen, menetelmien ja tulosten luotettavuutta heikentää sitoutumattomuus. (Toikko & Rantanen 2009, 124.) Sovelsimme kehittämistoiminnan luotettavuuden arviointia

omaan prosessiimme. Koimme kaikkien opinnäytetyöprosessissamme mukana olleiden toimijoiden sitoutuneen toimintaan hyvin. Keväällä yhteistyöhön halukkuutta osoittaneet tahot olivat mukana toiminnassa loppuun saakka. Yhteistyökumppaneiden sitoutuneisuus kertoi myös heidän kokevan aiheen merkitykselliseksi.

Lisäksi luotettavuutta voidaan arvioida käyttökelpoisuuden ja siirrettävyyden avulla. Käyttökelpoisuus ajatellaan esimerkiksi kehittämisprosessissa syntyneiden tulosten hyödynnettävyytenä. Siirrettävyyttä pohtiessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota siihen, että tutkimuksen toteutus ja konteksti on esitetty niin läpinäkyvästi, että muiden on mahdollista arvioida tulosten käyttökelpoisuutta omaan yhteisöönsä. (Toikko & Rantanen 2009, 125–126.) Opinnäytetyöprosessimme aikana pohdimme, olisiko konkreettinen tapahtuman järjestämisen opas ollut tapahtumaa hyödyllisempi. Jälkikäteen ajatellen tapahtumasta saatu kokemus ja palaute antoivat kuitenkin tärkeää ja hyödynnettävää tietoa seuraavan tapahtuman järjestäjille. Kerroimme myös seikkaperäisesti toteutusvaiheesta sekä kontekstista, jossa tapahtuma järjestettiin. Näin ollen ajattelimme myös siirrettävyyden kriteerin täyttyvän.

Yksi yleinen näkökulma eettisyyttä ajatellessa on tietoisien suostumuksen saaminen kaikilta tutkimukseen osallistuvilta henkilöiltä. Samalla varmistetaan näiden henkilöiden ymmärtävän, että he voivat valita osallistuvatko he tutkimukseen ja he voivat milloin tahansa vetäytyä pois tutkimuksesta. Lisäksi henkilöiden tulee saada tietää, mikä heidän roolinsa tutkimuksessa on sekä mihin tutkimuksesta saatua tietoa käytetään. (Greig, MacKay, & Taylor 2007, 174–176.) Toimme kaikille yhteistyökumppaneillemme sekä suunnitteluun osallistuneille vanhemmille avoimesti ilmi, mistä opinnäytetyössämme ja tapahtumassamme oli kyse. Esitteissä, joiden avulla pyrimme löytämään vanhempia mukaan suunnitteluun, kerroimme myös opinnäytetyöstämme ja siitä, mitä vanhemmilta odotimme. Lisäksi toimme sekä työryhmän kyselylomakkeessa että tapahtuman palautekyselyssä ilmi käytävämme vastauksia nimettömästi opinnäytetyössämme.

Eettisyyttä pohdimme muun muassa etsiessämme perheitä mukaan tapahtuman suunnitteluun. Tällöin pohdimme sitä, menemmekö helpoimman kautta eli pyydämme mukaan jo muutenkin aktiivisia ihmisiä esimerkiksi yhdistysten kautta. Toisaalta ajattelimme, että meidän tulisi pyrkiä löytämään passiivisempia henkilöitä, joilla yhteiseen toimintaan ja tekemiseen ei ole yhtä paljon tai lainkaan tarttumapintaa. Tässä näkyi mielestämme yksi sosiaalialan perushaasteista, eli kuinka aktivoida myös passiiviset kansalaiset mukaan toimintaan. Loppujen lopuksi ilmeni, ettei myöskään aktiivisempien henkilöiden löytäminen ja mukaan innostaminen ollut helppoa. Edelleen ajattelemme passiivisempien kansalaisten osallistamisen olevan tärkeä osa sosiaalialan työtä. Myös heidän osallisuutensa tapahtumien järjestämisessä olisi tärkeää, sillä tämä saattaisi kannustaa heitä aktivoitumaan myös muilla elämän osa-alueilla.

Tasa-arvon ja suvaitsevaisuuden edistäminen sekä huono-osaisuuden ehkäiseminen ovat sosionomin eettisen osaamisen kompetensseja (Mäkinen ym. 2009, 18). Opinnäytetyössämme oli läsnä etenkin ensimmäinen näistä kompetensseista. Tasa-arvon ja suvaitsevaisuuden edistäminen ovat meille henkilökohtaisesti tärkeitä arvoja ja ne nousivat myös osaksi tapahtumamme tavoitteita. Tulevina varhaiskasvatuksen ja sosiaalialan ammattilaisina haluamme näiden tavoitteiden olevan luonteva osa ammatillista osaamistamme.

Toiminnan kehittäminen reflektiivisen ajattelun kautta on yksi toimintatutkimuksen pyrkimyksistä. Reflektoidessaan ihminen kohdistaa ajattelun itseensä ajattelevana olentona. Ihminen siis pohtii ajatuksiaan, kokemuksiaan sekä itseään. (Heikkinen 2010, 33.) Tietoisuus omista uskomuksista, ennakkoluuloista ja käsityksistä on reflektiivisyyttä. Tutkijan on tärkeää reflektoida ja olla tietoinen niistä näkökulmista ja käsityksistä, joita hän painottaa tutkimusaiheessaan. Tutkijan tulee reflektoida koko prosessin ajan sitä, kuinka hänen oletuksensa voivat vaikuttaa projektiin. (Roberts-Holmes 2014, 16.) Reflektointi oli merkittävä osa opinnäytetyöprosessiamme. Reflektoidimme toimintaamme sekä henkilökohtaisesti että yhdessä pohtien tullaksemme tietoiseksi tekemistämme valinnoista. Merkittävässä osassa olivat myös yhteistyökumppaneiden kanssa käydyt avoimet keskustelut.

10.4 Ammatillinen kasvu

Yksi opinnäytetyömme tekemisen parhaista puolista oli sen merkittävyys toimeksiantajallemme. Työelämästä saadun opinnäytetyön aiheen avulla pääsimme kehittämään tulevana varhaiskasvatuksen ammattilaisina ajankohtaisen aiheen eteenpäinviejinä. Opimme hyödyntämään projektinhallintaan liittyviä elementtejä, kuten aikataulutettua toimintaa ja tiimityötä. Myös pitkäaikainen kommunikoiminen yhteistyökumppaneiden kanssa oli meille uusi ja antoisa kokemus.

Opinnäytetyömme loi meille mahdollisuuden haastaa itsemme tekemään työtä, jollaista emme ole koskaan ennen tehneet. Opinnäytetyöprosessissamme yksi merkittävimmistä oppimiskokemuksista oli yhteistyöverkoston muodostaminen ja siinä toimiminen yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. Lisäksi opimme sovittamaan eri tahojen toiveita ja odotuksia omaan toimintaamme. Järjestämämme tapahtuma kohtasi yhteistyökumppaneiden odotukset alkuperäisen suunnitelman muuttumisesta huolimatta. Verkostoituminen osoittautui opinnäytetyömme onnistumisen kannalta merkittäväksi, sillä verkostojen kautta saimme kontakteja sellaisiin tahoihin, jotka olisivat muussa tapauksessa jääneet huomioimatta. Verkostoitumisen myötä saimme delegoitua tapahtuman järjestämiseen liittyviä tehtäviä myös muille tahoille. Näiden lisäksi koimme verkostoitumisen suurena apuna ammatillisen kasvun tukena. Opiskelijan roolissa ollessamme meillä ei ollut tarttumapintaa työkentälle, mikä olisi helpottanut tapahtuman järjestämistä.

Opinnäytetyön tekeminen yhdessä parityöskentelynä oli meille sopiva ja hyödyllinen tapa toimia, sillä työskentelytapamme sopivat yhteen. Opinnäytetyön prosessin eri vaiheessa tehdyt valinnat olivat helppoja, sillä parin kanssa työskentely on antanut vertaistukea prosessin joka vaiheessa. Asioihin oli aina kaksi näkökulmaa, joista muokkasimme prosessiamme varten parhaimman vaihtoehdon. Myös työryhmän tuki ja kannustus oli prosessin onnistumisen kannalta tärkeää. Jos prosessin jossakin vaiheessa valinnan tekeminen oli haastavaa, jätimme asian, kuten tapahtuman nimen miettimisen, sivuun ja palasimme siihen myöhemmin. Tekemällä opinnäytetyön, joka liittyi varhaiskasvatukseen ja monikult-

tuurisuuteen, vahvistimme meidän molempien ammatillista osaamista. Monikulttuurisuuskasvatuksen teoriaosuus muistutti meitä, että työntekijöinä meidän tulee huomioida herkkyys kohdata jokainen perhe yksilöllisesti ja kokonaisvaltaisesti.

Opinnäytetyön prosessin eri vaiheissa saimme arvokasta kokemusta tulevaisuuteen. Emme olleet aikaisemmin järjestäneet tapahtumaa ja perehdyimme tapahtuman järjestämisen teoriaan alusta alkaen. Kirjasimme kaikki nämä kokemukset ylös, ja ajattelimme näiden olevan tulevaisuutta ajatellen tärkeitä oppimistilanteita. Tapahtuman järjestämisestä eniten opimme suunnitteluun ja toteutukseen käytettävän pitkän aikavälin tärkeydestä. Tapahtuman järjestämisessä tuli lisäksi eteen niin isoja kuin pienempiäkin huomioita, jotka täytyi hoitaa. Pieniä huomioita olivat esimerkiksi lupien, yleisötapahtumaluvan sekä elintarvikkeiden tarjoamisen luvan, oivaltaminen ja selvittäminen. Suurempia huomioita oli muun muassa vapaaehtoisten mukaan saaminen, heidän motivoiminen sekä kiittäminen.

10.5 Jatkotutkimusideoita

Pohdimme prosessin aikana, kuinka vastaavien tapahtumien jatkuvuus voidaan varmistaa. On ilmeistä, ettei päivähoidon henkilöstöllä ole resursseja tapahtumien järjestämiseen työnsä ohessa. Näin ollen järjestäjän olisi hyvä löytyä muulta taholta. Mahdollisia järjestäjätahoja voisivat olla esimerkiksi opiskelijat, yhdistykset tai hankkeet. Etenkin korkeakouluopiskelijat ovat potentiaalisia tulevia järjestäjiä, sillä tapahtuman järjestämisen voisi sisällyttää hyvin erilaisiin opintokokonaisuuksiin.

Koska opinnäytetyömme yhtenä ajatuksena oli luoda uusi toimintakulttuuri monikulttuurisille lasten tapahtumille, yksi hyödyllinen jatkotutkimusidea olisi mielestämme työstää opas tapahtumien järjestämisestä. Tapahtuman järjestämiseen liittyvät oppaat ovat yleensä yleispäteviä emmekä löytäneet sosiaalialan näkökulmasta tällaisia oppaita. Seuraavalle tapahtuman järjestäjälle opas olisi konkreettinen käytännön apu.

Mielestämme olisi myös mielenkiintoista haastatella vanhempia osallisuuden ja kohtaamisen merkityksestä, kuinka he sen kokevat ja mikä saisi heidät lähtemään mukaan tapahtuman suunnitteluun. Lapsiperheiden keskinäisen kohtaamisen vahvistaminen voisi olla myös yksi selvitettävä teema. Lisäksi voisi kartoittaa tarkemmin lapsiperheiden kiinnostusta osallistua tapahtuman järjestämiseen esimerkiksi joka syksy. Kuten työryhmältä saadussa palautteessa todettiin:

lisää tämänkaltaisia tapahtumia tulisi toteuttaa.

Lähteet

- Airaksinen, T. & Vilkka, H. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.
- Banks, J. 2006. Race, Culture and Education. The selected works of James A. Banks. London: Routledge.
- Collier, M. 2006. Cultural Identity and Intercultural Communication. Teoksessa McDaniel, E., Porter, R. & Samovar, L. (toim.) Intercultural Communication. A Reader. Belmont: Thomson Wadsworth, 53–60.
- Eerola-Pennanen, P. 2011. Monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 233–245.
- Frisk, O. & Tulkki, H. 2005. Kulttuuriavain. Helsinki: Otava.
- Greig, A., MacKay, T. & Taylor, J. 2007. Doing Research with Children. London: SAGE.
- Halme, K. & Vataja, A. 2011. Monikulttuurinen varhaiskasvatus ja esiopetus. Helsinki: Tammi.
- Hammar-Suutari, S. & Koponen, R-L. 2007. Kulttuurisesti monimuotoistuva Joensuu. Ohjelma vuosille 2007–2012. Joensuu: Joensuun yliopiston täydennyskoulutuskeskus.
- Heikkinen, H. L. T. 2010. Toimintatutkimuksen lähtökohdat. Teoksessa Heikkinen, H., Rovio, E. & Syrjälä (toim.) Toiminnasta tietoon. Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat. Helsinki: Kansanvalistusseura, 16–38.
- Huttunen, L., Löytty, O. & Rastas, A. 2005. Suomalainen monikulttuurisuus. Paikallisia ja ylirajaisia suhteita. Teoksessa Rastas, A., Huttunen, L. & Löytty, O. (toim.) Suomalainen vieraskirja. Kuinka käsitellä monikulttuurisuutta. Tampere: Vastapaino, 16–40.
- Iiskola-Kesonen, H. 2004. Mitä, miksi, kuinka? Käsikirja tapahtumajärjestäjille. Helsinki: Suomen Liikunta ja Urheilu Ry.
- Jaakkola, H. 2012. Päivähoidon perhetyöntekijä. Kasvu 1 (2), 22–23.
- Jaakkola, M. 2009. Maahanmuuttajat suomalaisten näkökulmasta. Asennemuutokset 1987-2007. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Joensuun kaupungin varhaiskasvatus- ja koulutustoimi. 2012. Joensuun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2012. Joensuun kaupunki. <http://www.joensuu.fi/documents/11127/58109/Joensuun+kaupungin+varhaiskasvatussuunnitelma.pdf/960d25ef-d73c-4dd5-90d7-6ce41aa18987>. 28.10.2014.
- Järvensivu, T., Nykänen, K. & Rajala, R. Dialogi. Aalto-yliopisto. http://verkostojohtaminen.fi/?page_id=133. 28.10.2014.
- Kalliala, M. & Ruokonen, I. 2009. Kulttuurisen linssin läpi. Teoksessa Ruokonen, I., Rusanen, S. & Välimäki, A-L. (toim.) Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa. Iloa, ihmettelyä ja tekemistä. Helsinki: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, 66–70.
- Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 134..Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Karlsson, L. 2013. Kerrottu – kirjoitetun ja puhutun kohtaustapa – Näkökulmia lastenkulttuuriin. Lapset kertovat -hanke. <http://www.edu.helsinki.fi/lapsetkertovat/lapset/Julkaisut/ARTIKKELIT/Lastenkulttuuri-Liisa.htm>. 28.10.2014

- Kasvun kumppanit. 2014a. Varhaiskasvatus. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/palvelut/varhaiskasvatuspalvelut. 28.10.2014.
- Kasvun kumppanit. 2014.b. Mitä osallisuus on?. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/tyon/periaatteet/osallisuus. 28.10.2014
- Kaupunginvaltuusto. 2010. Joensuun kaupungin kansainvälisyysstrategia. <http://www.joensuu.fi/documents/11127/257171/Kansainv%C3%A4lisyysstrategia+2009+-+2015/f342ee60-ff75-4763-bd20-3af90ef31f43>. 28.10.2014.
- Kerzner, H. 2013. Project Management. A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling. New Jersey: Wiley.
- Kivijärvi, T. 2011. Maahanmuuttajataustaisen lapsen ja perheen tukeminen. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 246–259.
- Koistinen, M., Myöhänen, P. & Viholainen, M. 2010. Kahden rajakulttuurin kohtaaminen Etelä-Karjalassa. Venäläistaustainen lapsi päivähoidossa. Etelä-Karjalan aikuisopisto. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. Opinnäytetyö.
- Koskiluoma, K. 2014. Maahanmuuttoa ja politiikkaa. *Talentia* 41 (6), 12–17.
- Kuittinen, S. & Isosävi, S. 2013. Vanhemmuus ja pienten lasten hoiva eri kulttuureissa. Teoksessa Alitolppa-Niitamo, A., Fågel, S. & Säävälä, M. (toim.) Olemme muuttaneet – ja kotoudumme. Maahan muuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä. Helsinki: Väestöliitto ry, 78–95.
- Känsälä, M. & Niemelä, S. 2012. Kohti suvaitsevaisempaa maailmaa -projekti. ”Kaikki erilaisia, kaikki samanarvoisia”. Centria ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Lahtinen, L. 2014. Kulttuuri-identiteetti rakentuu toimimalla yhdessä arjessa. Teoksessa Laine, M. (toim.) Kulttuuri-identiteetti & kasvatus. Kulttuuriperintökasvatus kotoutumisen tukena. Helsinki: Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura, 177–185.
- Matikka, A., Luopa, P., Kivimäki, H., Jokela, J. & Paananen, R. 2014. Maahanmuuttajataustaisten 8. ja 9.-luokkaisten hyvinvointi. Kouluterveyskeskus 2014. Raportti 26/2014. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.
- Mattila, K-P. 2007. Arvostava kohtaaminen. Arjessa, auttamistyössä ja työyhteisössä. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Myllymäki, T. 2004. Pallo haltuun. Kansainvälisyyskasvatus Suomessa. Helsinki: Kehitysyhteistyön palvelukeskus.
- Mäkinen, P., Raatikainen, E., Rahikka, A. & Saarnio, T. 2009. Ammattina sosionomi. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Nätkin, R. & Vuori, J. 2007. Perhetyön tieto ja kritiikki. Johdanto perhetyön muuttuvaan kenttään. Teoksessa Vuori, J. & Nätkin, R. (toim.) Perhetyön tieto. Tampere: Vastapaino, 7–38.
- Olin, K. 2011. Facebook-markkinointi. Käytännön opas. Helsinki: Talentum.
- Opetusministeriö. 2007. Kansainvälisyyskasvatus 2010. Opetusministeriön julkaisu 2007:11. Helsinki: Opetusministeriö.
- Paavola, H. 2007. Monikulttuurisuuskasvatus päiväkodin monikulttuurisessa esiopetusryhmässä. Tutkimuksia 283. Helsinki: Yliopistopaino. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/19984/monikult.pdf?sequenc>. 28.10.2014.

- Pikkarainen, T. 2013. Muistio Mu-run alueen päivähoiton ja monikulttuurisen yhteistyön palaverista. 15.11.2013.
- Pitkänen, J. & Törmä-Hussein, L. 2009. ”Keidas arjen keskellä” - Kulttuurit kohtaavat avoimessa päiväkodissa. Laurea-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Pollari, J. & Koppinen, M-L. 2011. Maahanmuuttajan kohtaaminen ja opettaminen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Puolimatka, T. 2005. Monikulttuurinen kasvatus, arvot ja tiedollinen eksklusivismi. Teoksessa Hilska, P., Kallioniemi, A. & Luodeslampi, J. (toim.) Uskontokasvatus monikulttuurisessa maailmassa. Helsinki: Kirjapaja Oy, 79–102.
- Rastas, A. 2008. Kuinka rasismi värittää kulttuuria ja identiteettejä?. Teoksessa Lahikainen, A., Punamäki, R-L. & Tamminen, T. (toim.) Kulttuuri lapsen kasvattajana. Helsinki: WSOY, 246–265.
- Roberts-Holmes, G. 2014. Doing Your Early Years Research Project. A Step-By-Step Guide. London: SAGE.
- Rönkkö, L. & Rytönen, T. 2010. Monisäikeinen perhetyö. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2007. Maahanmuuttajatyön kehittäminen varhaiskasvatuksessa. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:62. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Stakes. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Oppaita 56. Helsinki: Stakes. <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1>. 28.10.2014.
- Talib, M., Löfström, J. & Meri, M. 2004. Kulttuurit ja koulu. Avaimia opettajalle. Helsinki: WSOY.
- Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampere: Tampere University Press.
- Uusimäki, M. 2005. Perhetyö palvelujärjestelmässä. Teoksessa Reijonen, M. (toim.) Voimaa perhetyöhön. Arjen tuki ja ammatilliset verkostot. Jyväskylä: PS-kustannus, 17–42.
- Työ- ja elinkeinoministeriö. 2012. Valtion kotouttamisohjelma. Hallituksen painopisteet vuosille 2012–2015. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2012:27. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö.
- Valli, R. 2007. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I: metodin valinta ja aineistonkeruu. Jyväskylä: PS-kustannus, 102–125.
- Vallo, H. & Häyrinen, E. Tapahtuma on tilaisuus. Tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. Helsinki: Tietosanoma.
- Valtioneuvosto. 2002. Valtioneuvoston selonteko Eduskunnalle kansalaisten suoran osallistumisen kehittymisestä. Sisäasiainministeriö. http://www.intermin.fi/download/31572_osallisuusselonteko_2002.pdf. 28.10.2014.

Toimeksiantosopimus

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIANTOSOPIMUS

Toimeksiantaja	
Organisaation nimi:	JAS Keskus / päivälehti
Toimeksiantajan edustaja:	Mika Tuomi
Osoite:	Keskikatu 7, 4 km
Puhelinnumero:	0100 Jousi / 050 [redacted]
Sähköposti:	mika.tuomi@jas.fi

Opiskelijan/opiskelijoiden tiedot	
Koulutusohjelma:	Sosiaalialan koulutusohjelma
Opiskelijanumero(t) ja nimi(et):	110130, 110135 Anni Rask, Anni --- Juvonen
Puhelinnumero:	050 [redacted] / 040 [redacted]
Sähköposti:	anni.rask@edu.karelia.fi, anni.1741@edu.karelia.fi

Toimeksiannon kuvaus	
Aihe	Tapahtuman järjestäminen
Toteutusmuoto	Taminnallinen
Aikataulu	Taphtuma 1.9.2014
Kustannusarvio ja kustannusvastuu	

Toimeksiantajan sitoumukset
Yhteistyön tuki

Opiskelijan sitoumukset
Tekdä yhteistyötä toimeksiantajan kanssa

Opinnäytetyön ohjaus Karelia-amk:ssa	
Ohjaaja(t):	Kirsi Lindlöf Hei Mäkinen

Opinnäytetyön julkisuus
Opinnäytetyö on julkinen asiakirja ja se voidaan julkaista Theseus-verkkokirjastossa.

Allekirjoitukset	
Päiväys 14.8.2014	Opiskelijan allekirjoitus ja nimenselvitys Anni Rask ANNI RASK Anni Juvonen ANNI JUVONEN
Päiväys 16.8.2014	Toimeksiantajan edustajan allekirjoitus ja nimenselvitys Mika Tuomi MIKA TUOMI
Päiväys 23.9.14	Opinnäytetyön ohjaajan allekirjoitus ja nimenselvitys Kirsi Lindlöf KIRSI LINDLÖF

Kyselylomake työryhmälle

Ammatti

Työtehtävä

Kuinka kauan olet toiminut nykyisessä työssäsi?

Mikä sai sinut osallistumaan MURU-työryhmään?

Mitä työryhmän toiminnassa pidät tärkeänä?

Kuulimme työryhmältä opinnäytetyön aihetta miettiessämme, että toiminnalliselle tapahtumalle olisi Rantakylän ja Utran alueella tarvetta. Mikä on mielestäsi tämä tarve?

Kuinka olet havainnut tämän tarpeen? (Esimerkiksi vuorovaikutuksessa, arjessa, vapaa-aikana...)

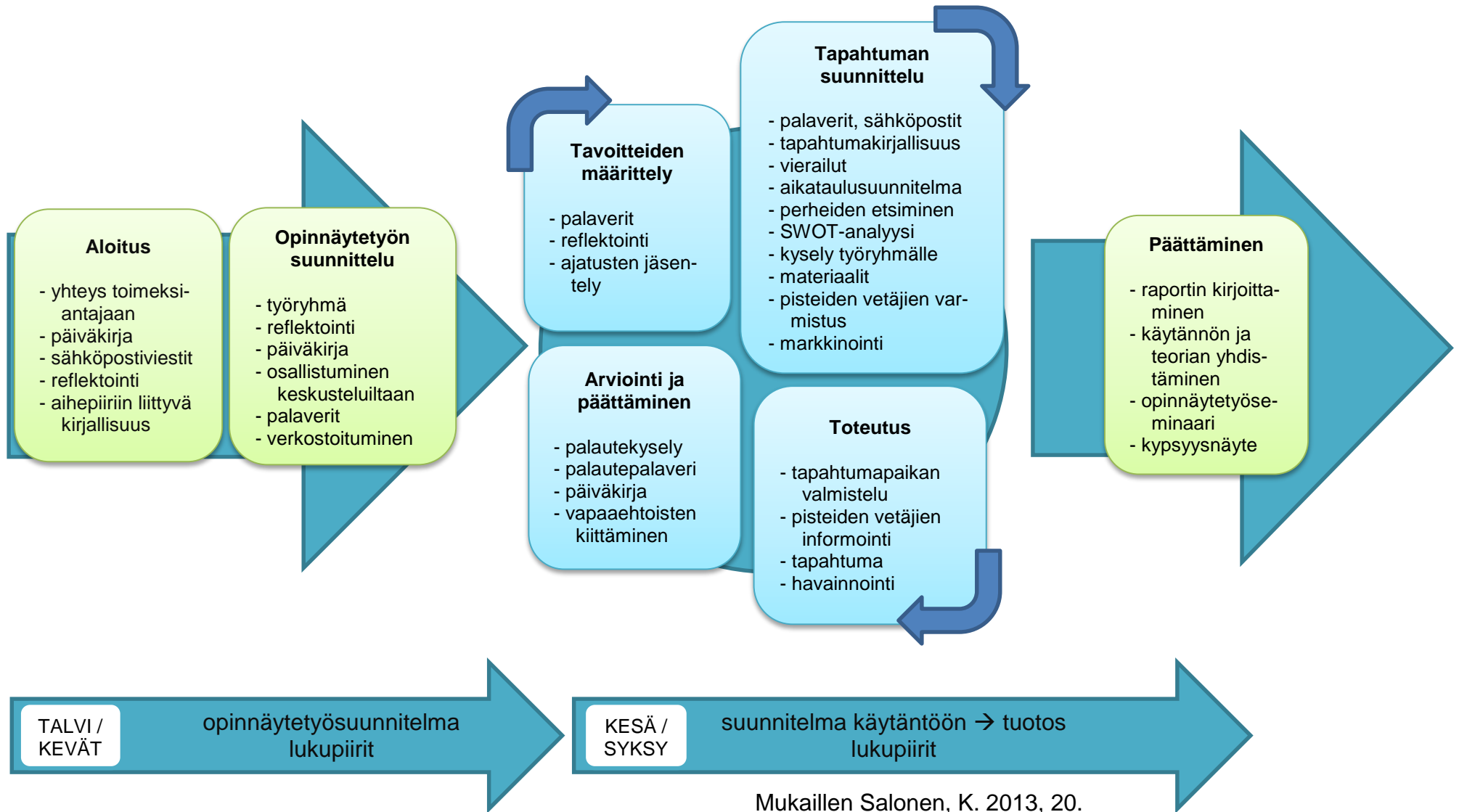
Millä tavoin suunnittelemamme tapahtuma vastaa mielestäsi tähän tarpeeseen? (Liitteenä suunnitelmamme, jos haluat tutustua siihen tarkemmin)

Millä tavoin tarpeeseen voisi mielestäsi vastata tapahtumassa vielä paremmin? (Uusia ideoita, toimintatapoja yms.)

Teemme vastauksien pohjalta yleisen koosteen tapahtuman tarpeellisuudesta, joka on olennainen osa opinnäytetyötämme. Vastaamalla annat luvan käyttää vastauksiasi opinnäytetyössämme.

Kiitos vastauksestasi!

Opinnäytetyöprosessi

Esite perheiden löytämiseen

Hei!

Olemme sosionomiopiskelijoita ja järjestämme osana opinnäytetyötämme toimintailtapäivän lapsiperheille Soutajanpuiston päiväkodissa maanantaina 1.9.2014 klo 17.30 alkaen. Toimintailtapäivä on aloitus syksyn toiminnalle, ja toivotammekin kaikki jo tässä vaiheessa tervetulleeksi.

Nyt etsimme perheitä/vanhempia, jotka voisivat olla vapaaehtoisesti mukana suunnittelemassa tarkempaa toimintaillan sisältöä. Meitä auttaisi jos pikaisestikin voisit kertoa ajatuksia tai toiveita illan suhteen. Toimintaillan suunnittelu voidaan toteuttaa perheellenne sopivalla tavalla.

Tavoitteeksi illalle olemme asettaneet, että mukaan tulisi perheitä eri kulttuureista, jotta voisimme samalla tutustua toisiin kulttuureihin toiminnan avulla. Toiminta voisi olla esimerkiksi syömistä, leikkimistä ja laulamista, pääasia että perheiden on helppo osallistua ja tulla mukaan.

Toivomme yhteydenottoja mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään perjantaina 22.8.

Terveisin

Anni Juvonen anni.lyyra@edu.karelia.fi
040 [redacted]

Anni Rask anni.rask@edu.karelia.fi
050 [redacted]

Hello!

We're students from Karelia University of Applied Sciences and as a part of our thesis we're organizing an event for families with small children at the Soutajanpuisto kindergarten on the 1st of September 2014 at 5:30PM. The event also marks the beginning of the autumn period and we would like to welcome everyone to the event already!

Now we're searching for families/parents, who would like to volunteer in planning the content for the event in detail. It would help us tremendously if you could share with us, if only briefly, your thoughts and wishes for the event. The planning can be done in the way that's best for your family.

Our goal for the event is that people from different cultures would attend and we could all learn from each other's cultures through different activities like eating, playing and singing. The point of it all is to make the event as easy to attend to as possible!

We wish that you contact us as soon as possible, but on Friday the 22nd at the latest.

Kind regards,

Anni Juvonen anni.lyyra@edu.karelia.fi
040 [redacted]

Anni Rask anni.rask@edu.karelia.fi
050 [redacted]

Julisteet tapahtumasta

Syyskauden avaus

LASTENKULTTUURIT KOHTAAVAT

Toimintaa eri pisteillä
leikkejä
pelejä
musiikkia

Kotakahvit!

Maanantai
1.
syyskuuta
2014

Koko perheen tapahtuma!

- Ma 1.9. kello 2014 17.30
- Soutajanpuiston päiväkoti
- Soutajantie 1

Tapahtuma on osa sosionomiopiskelijoiden opinnäytetyötä

Julisteet tapahtumasta

The opening of the fall period

CHILDREN'S CULTURES MEET

Activities
games
songs
coffee and juice!

Monday
1st of
september
2014

Event for the whole family!

Mon 1.9. 17.30 Soutajanpuiston kindergarten
2014 PM Soutajantie 1

The event is part of a thesis (Bachelor of Social Sciences)

Открытие осеннего сезона

Детские культуры встречаются

Вечер встреч и игр для детей и взрослых
а также кофе и сок!

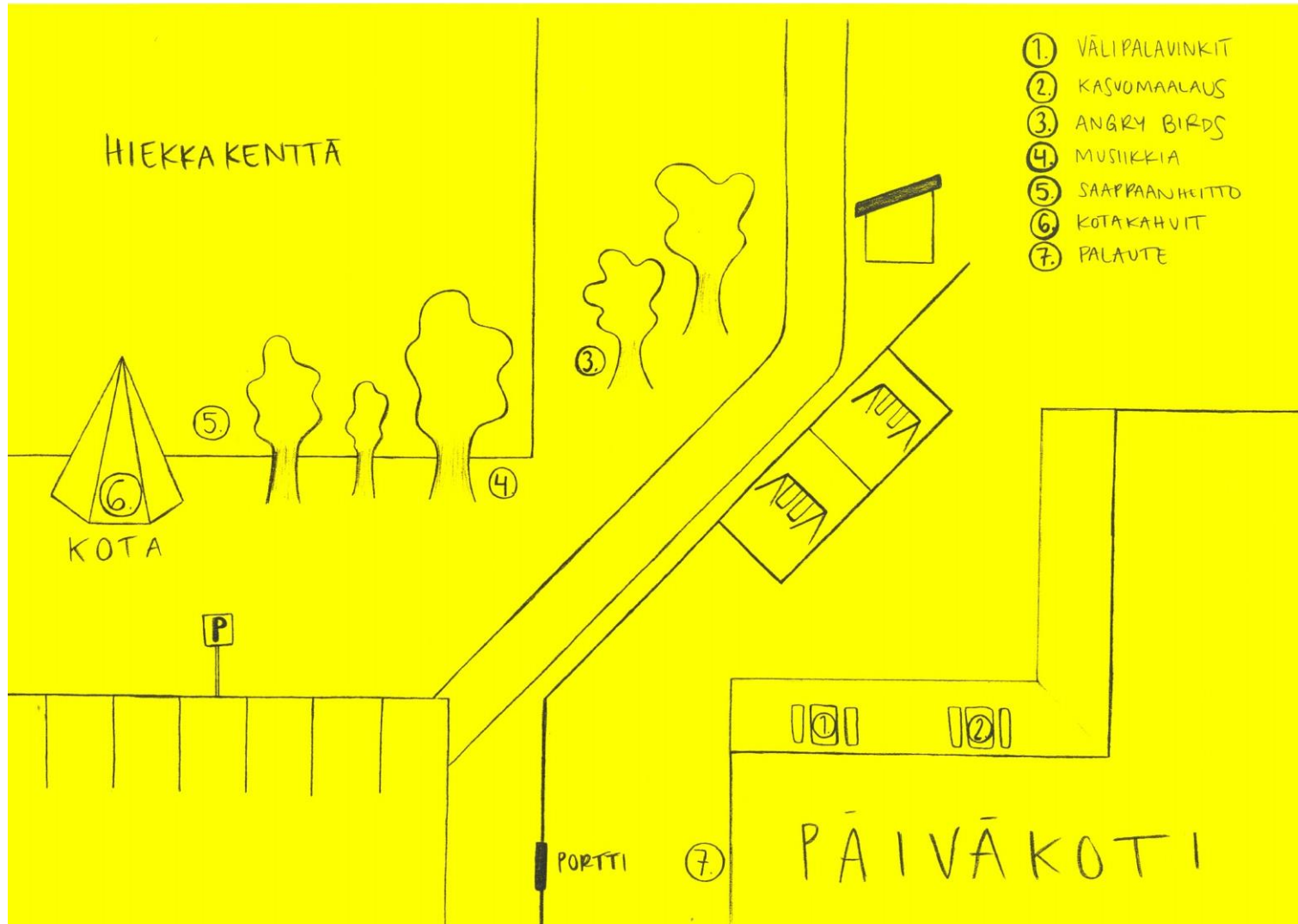

В
понедельник
1 сентября
2014 г

1.9. 17.30 в детском саду Соутаянпуисто
2014 ул. Соутаянтие 1

Вечер организован студентами программы социальной работы АМК

Kartta

Palautekysely vanhemmille

Mistä kuultit tapahtumasta? _____

Mistä pidit tapahtumassa?

Mitä kehitettävää/parannettavaa huomasit tapahtumassa?

Toivotko, että samanlaisia tapahtumia järjestettäisiin enemmän? Miksi?

Minkälaisia lapsiperhetapahtumia toivoisit järjestettävän?

Mitä muuta haluaisit kertoa?

Kiitos vastauksestasi!

Käsitlemme palautteita opinnäytetyössämme anonyymeina.